

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

Andrea Doleželová

Genesis

Olomouc 2022

Vedoucí práce: PaedDr. Taťána Šteiglová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Genesis“ vypracovala samostatně a použila jsem pouze zdroje, které cituji v soupisu literatury. Souhlasím, aby má práce byla zpřístupněna ke studijním účelům.

V Olomouci, dne .....

.....

Andrea Doleželová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí práce PaedDr. Taťáně Šteiglové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při konzultacích. Svým nadšením pro obor mi byla inspirací a ukázala mi, jaké kouzlo je v textilu ukryto.

Především chci poděkovat své rodině za pomoc a trpělivost, kterou se mnou měla nejen při psaní této práce.

Jméno a příjmení:	Andrea Doleželová
Katedra nebo ústav:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Šteiglová Taťána, PaedDr. Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název závěrečné práce:	Genesis
Název závěrečné práce v angličtině:	Genesis
Anotace závěrečné práce:	<p>DOLEŽELOVÁ, Andrea. <i>Genesis</i>. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, 2022, 93 s. Bakalářská práce</p> <p>Bakalářská práce se z několika úhlů pohledu zabývá problematikou stvoření světa. Je analyzováno stvoření světa zpracované v bibli. Dále jsou s ohledem na rozsah práce uvedena jen vybraná umělecká díla zabývající se tímto tématem. V závěrečné kapitole teoretické části je rozebrán současný stav tapiserie a tkaní v českém umění a designu.</p> <p>V praktické části se práce věnuje textilnímu objektu s motivem stvoření světa. Tato část je rozdělena do dvou hlavních kapitol. V první kapitole je text věnován vývoji práce od inspiračních zdrojů, myšlenkovému vývoji až po finální návrhy. V poslední kapitole je popis práce včetně finálních fotografií.</p>
Klíčová slova:	bible, tapiserie, tkaní, genesis, stvoření světa, textilní objekt
Anotace v angličtině:	The bachelor's thesis deals with the question of the creation of the world from several angles. The creation of the world

	<p>presented in the Bible is analysed. Furthermore, given the scope of the thesis, only selected works of art dealing with this topic are listed. The final chapter of the theoretical part discusses the current state of tapestry and weaving in Czech art and design.</p> <p>In the practical part, the thesis deals with a textile object with the motif of the creation of the world. This part is divided into two main chapters. In the first chapter, the text is dedicated to the development of the work from sources of inspiration, development of ideas to the final designs. The last chapter contains the description of the work, including final photographs.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Bible, tapestry, weaving, genesis, creation of the world, textile object
Rozsah práce:	93 stran
Jazyk práce:	Český

Obsah

Úvod	7
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1.1. Stvoření světa v bibli	8
1.2. Téma genesis v dějinách umění.....	13
1.3. Současná tapiserie v České republice	34
2. PRAKTICKÁ ČÁST	48
2.2. Vývoj práce.....	51
2.3. Popis práce.....	55
Závěr.....	80
Seznam obrázků.....	81
Literatura	88

Úvod

Téma Genesis, konkrétně dny stvoření světa, jsem si vybrala z několika důvodů. Především v něm vidím možnost, jak zúročit a symbolicky uzavřít má dosavadní studia. Ať jde o střední oděvní školu, z které čerpám zkušenosti s materiálem nebo o studium dějin křesťanského umění, díky kterému jsem se začala zajímat o teologii.

Práce má za cíl vytvořit tapiserii. Teoretická část je tedy jejím textovým doprovodem.

Práce je rozdělena do dvou hlavních kapitol. Kapitulu teoretickou a kapitolu praktickou, ve které je prezentován vývoj a dokumentace tapiserie, jež je hlavním výsledkem této práce.

Teoretická část je dále rozdělena do tří kapitol, které by měly objasnit a shrnout veškerou potřebnou teorii k uchopení tohoto tématu. První kapitola je věnována objasnění genesis a stvoření světa z biblického pohledu. Druhá kapitola je úvodem do vývoje zobrazování stvoření světa v dějinách umění se samostatnou kapitolou věnovanou tapiserii z Girony, která je jedinou tapisérií věnující se dotyčného tématu. Poslední, tj. třetí kapitola, je věnována současným tvůrcům věnujícím se tapiserii a výtvarníkům a designérům, kteří využívají tkaní ve své tvorbě.

Praktická část se věnuje vývoji práce s ukázkami skic a shrnutím myšlenkového vývoje, dále popisuje postup práce a končí její fotografickou dokumentací.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Stvoření světa v bibli

Přesný překlad slova genesis je počátek nebo na počátku.¹

V biblickém smyslu jde o počátek lidu vyvoleného. Protože se nezmiňuje pouze o stvoření světa, ale i o stvoření člověka a počátek rodu.²

1.1.1. Kniha Genesis

Je první knihou Starého zákona a zároveň první knihou Mojžíšovou. Také je úvodní knihou k celé bibli.³

Účelem knihy Genesis nebylo přesné či vědecké zmapování stvoření světa či genealogie rodu, jde spíše o vyzvednutí myšlenky Božího zjevení. Bůh stojí na počátku všeho.⁴ Je stvořitelem, ale zároveň se v této knize pomyslně vzdává naprosté kontroly. Tedy nejen, že stvořil svět a člověka, ale zároveň daroval svému stvoření svobodnou vůli. I když je na Boží existenci svět stále závislý.⁵

Genesis pokrývá velmi dlouhý časový úsek. Delší než zbytek bible. Začíná stvořením, tj. událostí, kterou se církev dříve snažila datovat.⁶ Dnes však víme, že nevíme. Pokračuje přes tisíciletí k Abrahámovi na konci 11. kapitoly. V této kapitole děj začíná zpomalovat a soustřeďuje se na čtyři generace, které se vydají na cestu z Mezopotámie do zaslíbené země. Kniha tedy sleduje Bohem stvořený lid od jeho počátku, do jeho pobytu v Egyptě.⁷

Pro účely této práce bude rozebírána pouze část o stvoření světa.

---

¹ MACARTHUR, John. *Starý zákon verš po verši*. 1. vyd. Kroměříž: Občanské sdružení Didasko, 2015, s.31. ISBN 978-80-87587-17-1.

² NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 1. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 1992, s.187. ISBN 80-900881-1-2.

³ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.36.

⁴ NOVOTNÝ, A. *Biblický slovník*, s.187.

⁵ RAHNER, Karl. *Teologický slovník*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009, s.377. ISBN 978-80-7021-934-8.

⁶ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.31.

⁷ Tamtéž.

1.1.2. Vztah k Novému zákonu

Stvoření je základem všeho. V této knize je vše, co lidstvo mělo, ale i to všechno, co lidstvo v důsledku svého hříšného jednání ztratilo.⁸

Patrně nejsilnější spojení mezi Starým a Novým zákonem je v situaci prvotního hříchu a Kristovou obětí. Had je ztotožněn se satanem. Tak jak mu člověk podlehl v ráji, je vykoupen Kristem na kříži.⁹

Zpráva o pádu uvádí do pohybu dějiny spásy. Spásou se zabývají všechny zbývající knihy Starého a Nového zákona. Nejčastěji slyšíme o stvoření ve Zjevení 21-22. Nová země a nové nebe se bude zrcadlit v zahradě Eden. Byla tak vyjádřena víra, že konec bude znamenat obnovení počátku.¹⁰

Také je důležité upozornit na vztah mezi Adamem a Evou, Kristem a Pannou Marií.

1.1.3. Stvoření světa

Na počátku... tato dvě slova jsou považována za základ víry.

Pokud se bude dále mluvit o dnech, pravděpodobně tím nejsou myšleny dny v našem chápání pojmu. Není tím tedy myšlen den mající 24 hodin. Původní církve se této myšlenky držela až do příchodu evoluční teorie. Nejpravděpodobnější je, že se dny myslí geologická období nebo jiný blíže neurčený časový úsek. Tato myšlenka je však do jisté míry nabourána dnem sedmým. Dnem odpočinku. A také tím, že pokud se ve zbytku Bible hovoří o dnu, jsou to dny v běžném smyslu. To vše musíme konfrontovat s tím, že dny jako takové nemohly bez Slunce, tedy do čtvrtého dne, být.¹¹

1. den   „*Bud' světlo ...*“¹²

Svět byl toho dne stvořen z ničeho. Na rozdíl od jiných náboženství, svět nevzniká z chaosu.¹³

---

⁸ DILLARD, Raymond B. *Úvod do starého zákona*. 1. vyd. Příbram: Návrat domů, 2011, s.48. ISBN 978-80-7255-244-3.

⁹ DILLARD, R. B. *Úvod do starého zákona*, s.49.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ MACDONALD, William. *Biblický komentář ke starému zákonu*. 1. vyd. Brno: ALEF Křesťanské sbory s.r.o., 2017, s.30. ISBN 978-80-906732-0-5.

¹² Gn 1,3

¹³ BÍČ, Miloš. *Výklady ke starému zákonu I*. Praha: Kalich, 1991, s.17. ISBN 80-7017-408-0.

Svět tedy vzniká z ničeho, jde o poměrně běžný typ stvoření tzv. ex nihilo, podobně jej můžeme nalézt i v Egyptě, v dalších náboženstvích knihy apod.¹⁴

Prvního dne Bůh přikázal světlu, aby zazářilo ze tmy a ustanovil střídající se den a noc. Nesmíme však zapomínat, že v této chvíli nedošlo ke stvoření měsíce ani slunce, k tomu došlo až čtvrtého dne.¹⁵ Světlo je symbolem Boha, stejně jako Bůh osvětluje cestu. Beze světla by bylo vše studené, tmavé a bez života. To, jak prvotní světlo vypadalo, nevíme. Jedním z možných vysvětlení je, že Bůh je oním světlem.¹⁶

Apoštol Pavel naznačil vztah mezi prvotním oddělením tmy a světla a obrácením hříšníka.¹⁷

2. den   „*Bud' klenba ...*“¹⁸

Bůh stvořil nebesa a zemi. Zemi stvořil pro člověka a nebe pro sebe. Nad žádným místem se však nevzdává kontroly.¹⁹

První den byla patrně stvořena i země obklopená vrstvou vody. O tom se však nedovídáme.²⁰ De facto jde o počátek života. Bez vody by život nikdy nemohl vzniknout.²¹ Během druhého dne byla tato voda v nám neznámém skupenství. Někteří autoři hovoří o rozdělení na dvě části. Z jedné se stala oblaka a druhá pokryla zemi. Mezi těmito částmi byly atmosférické vrstvy - klenba. Bůh nazval klenbu nebesy. Klenba tedy není prostor pro hvězdy ani místo obývané Bohem. Z verše 20 je patrné, že je nebesy myšlena oblast, ve které létají ptáci.²² V tuto chvíli také vzniká dýchateľná atmosféra.²³

3. den   „*Nahromad'te se vody ...*“²⁴

---

¹⁴ LEEMING, D. A. *Creation Myths Of The World: An Encyclopedia* 2. vyd. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2010, s.2. ISBN 978-1-59884-174-9.

¹⁵ MACDONALD, William. *Biblický komentář ke starému zákonu*. 1. vyd. Brno: ALEF Křesťanské sbory s.r.o., 2017, s.30. ISBN 978-80-906732-0-5.

¹⁶ MACARTHUR, John. *Starý zákon verš po verši*. 1. vyd. Kroměříž: Občanské sdružení Didasko, 2015, s.40. ISBN 978-80-87587-17-1.

¹⁷ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

¹⁸ Gn 1,6

¹⁹ BÍČ, Miloš. *Výklady ke starému zákonu I*. Praha: Kalich, 1991, s.18. ISBN 80-7017-408-0.

²⁰ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

²¹ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.40.

²² MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

²³ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.42.

²⁴ Gn 1,9

Třetího dne souš vystoupila z vod, které obtékaly zemi.²⁵ Zemský povrch se zvedl a začala se tvořit jezera, řeky, moře a kontinenty.²⁶

Také byla stvořena vegetace schopná reprodukce. Rostliny se množí semeny, díky čemuž si zachovávají svůj jedinečný druh. Stejně tak je popisována reprodukce zvířat. Každý ke svému druhu. Někteří autoři těmito výroky odporují evoluční teorii.²⁷

V tento den se tedy zrodila souš a moře. V tuto chvíli také vyrostla vegetace všeho druhu.²⁸

4. den   „*Bud'te světla ...*“²⁹

Světly se v tomto případě myslí planety a další nebeská tělesa, podle nichž je možné řídit kalendář.³⁰

Existují dvě teorie o tom, zda ještě před tímto dnem probíhalo střídání světla a tmy v průběhu dne. Jedna skupina teologů je za to, že střídání světla a tmy začalo až tímto dnem.³¹ Jiné hovoří o tom, že probíhalo již dříve díky Bohem stvořenému světlu. Bůh se dle této teorie rozhodl nezanechat tento stav a rozhodl se stvořit nebeská tělesa, ne pro světlo, ale proto, aby se mohla projevovat znamení a aby bylo možno určovat období, dny a roky.³²

Toto světlo rozptýlené a nemající přímý zdroj bylo nahrazeno přímým zdrojem.³³

5. den   „*Hemžete se vody ...*“³⁴

Pátého dne byly vody zaplněny rybami a země létavci – tímto termínem nejsou myšleni jen ptáci, ale i netopýři a veškerý létavý hmyz.³⁵

---

²⁵ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

²⁶ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.42.

²⁷ MACARTHUR, John. *Starý zákon verš po verši*. 1. vyd. Kroměříž: Občanské sdružení Didasko, 2015, s.42. ISBN 978-80-87587-17-1.

²⁸ MACDONALD, William. *Biblický komentář ke starému zákonu*. 1. vyd. Brno: ALEF Křesťanské sbory s.r.o., 2017, s.30. ISBN 978-80-906732-0-5.

²⁹ Gn 1,14

³⁰ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

³¹ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

³² MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.42.

³³ Tamtéž.

³⁴ Gn 1,20

³⁵ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.30.

Vidíme zde také poprvé požehnání. Podstatou tohoto požehnání byla výzva „plodte se a množte se“.³⁶

6. den „Vydej země rozmanité druhy živočichů ...“³⁷

Korunou Božího díla se stal šestý den. V tento den byl stvořen člověk k obrazu Božímu. To také znamená, že dal člověku moc a vládu nad zemí, nevzdal se však kontroly nad svým dílem. Člověk funguje spíše jako správce. Má vládnout Božímu stvoření, podmanit si jej. Stvoření má využívat, nikoli zneužívat. V této souvislosti se také hovoří o klimatických změnách. Tato situace je způsobena lidskou hrabivostí, lhostejností a sobectvím.³⁸

Z veršů 29 a 30 můžeme vyčíst, že byla zvířata a člověk původně vegetariány, to se změnilo až po potopě.³⁹

Také to znamená, že má člověk jistou podobu s Bohem. Stejně tak, jak je trojjediný Bůh, tak je trojjediný člověk. Bůh ve smyslu – otec, syn a duch svatý. Člověk je rozdělen na – duši, ducha a tělo.⁴⁰

Dalším společným pro Boha i člověka je intelekt, morálka, schopnost komunikace a cit, který je schopen překonat instinkt. To vše, co bylo jmenováno, jsou duševní vlastnosti, nikde se však nemluví o fyzické podobnosti.⁴¹ A co je nejdůležitější - člověk byl stvořen tak, aby mohl navázat s Bohem vztah.⁴²

7. den „A Bůh požehnal a posvětil sedmý den...“⁴³

Sedmý den, Bůh odpočíval ne kvůli únavě, ale proto, že byl spokojený se svou prací. V tuto chvíli Bůh neříká, který den má být dnem odpočinku, ale říká, že jeden ze dnů má být odpočinku určen.⁴⁴

---

³⁶ MACARTHUR, J. *Starý zákon verš po verši*, s.43.

³⁷ Gn 1,24

³⁸ MACDONALD, William. *Biblický komentář ke starému zákonu*. 1. vyd. Brno: ALEF Křesťanské sbory s.r.o., 2017, s.30. ISBN 978-80-906732-0-5.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² MACARTHUR, John. *Starý zákon verš po verši*. 1. vyd. Kroměříž: Občanské sdružení Didasko, 2015, s.46. ISBN 978-80-87587-17-1.

⁴³ Gn 2,3

⁴⁴ MACDONALD, W. *Biblický komentář ke starému zákonu*, s.31.

1.2. Téma genesis v dějinách umění

Pokud jde o stvoření světa, nebylo v historii tapiserie mnohokrát zpracováno. Konkrétně je známa pouze tapiserie Stvoření světa z Girony. Proto je zde zpracováno téma stvoření v malířství, mozaikách, sochařství a iluminacích se zvláštní kapitolou věnovanou právě tapiserii z Girony.

Kompletní přehled děl věnujících se tématu by jistě vydal na mnohastránkovou publikaci. Z tohoto důvodu je zpracován pouze osobní výběr uměleckých děl s touto tematikou.

1.2.1. Malířství

Klenba sixtinské kaple 1508-12 Michelangelo Buonarotti

Obrázek 1 Klenba Sixtinské kaple

Během čtyř let byla vyhotovena freska v Sixtinské kapli. Koncept stropu musel být uzpůsoben zbytku kaple.⁴⁵

Střední část stropu byla pokryta výjevy od stvoření světa až po Noemovu opilost.⁴⁶

⁴⁵ GREBE, Anja. Vatikán. Praha: Slovart, 2014, s.261. ISBN 978-80-7391-864-4

⁴⁶ GREBE, Anja. Vatikán. Praha: Slovart, 2014, s.261. ISBN 978-80-7391-864-4

Strop byl pokryt nejen výjevy, ale také iluzivní architekturou, sochami a reliéfy. Čím významnější výjev, tím je méně zalidněn a působí o to monumentálněji. Tato iluze měla divákovi pomyslně otevírat cestu k nebi.⁴⁷

Pro dílo jsou nejvýznamnější tyto výjevy: oddělení světla od tmy, stvoření nebeských těles a zeleně, oddělení vod od země, stvoření Adama a stvoření Evy.

Oddělení světla od tmy: zobrazuje Boha, který diagonálně odděluje světlo a tmu.

Stvoření nebeských těles a zeleně: spojuje druhý a třetí den stvoření. V levé části vidíme postavu Boha, jak tvoří rostliny, je odvrácen a výjev opouští. V pravé části je zobrazeno stvoření slunce a měsíce, postavu Boha doprovázejí andělé.

Oddělení vod od země: postava Boha je v nebesích, je doprovázen anděly.

Stvoření Adama: v pravé části výjevu je zobrazena letící postava Boha, pravou ruku má nataženou k objektu stvoření, opět je obklopen anděly. Většina andělů pozoruje stvoření, jen jeden je odvrácen. Bůh jej levou rukou obrací. V levé části výjevu je Adam. Opírá se o pravou paži, levou napnutou ruku má nataženou směrem ke stvořiteli.

Stvoření Evy: umístěno ve středu kaple. Výjev je rozdělen na tři části. V levém dolním rohu je Adam v mrákotách. Ve střední části je Eva právě vystupující z Adamova těla. Její pohyby jako by byly vedeny Bohem. Bůh stojí v pravé části obrazu. V pravém horním rohu jsou nebesa.

Výtvarné pojetí Sixtinské kaple je velmi důležité pro další vývoj malířství i pro Michelangelovu další tvorbu. Strop Sixtinské kaple můžeme rozdělit do několika částí. V průběhu tvorby Michelangelo proměnil způsob tvorby. Na rozvržení stropu i na prvních freskách je jasně patrný sochařský způsob práce. Z původních fresek zalidněných postavami se stávají fresky, kde jsou postavy abstrahovány na nejnutnější minimum pro pochopení výjevu. Díky tomu působí fresky monumentálně a emocionálněji. Bůh na freskách stvoření světa není někým cizím, nepřístupným, ale stává se dynamickou postavou, fyzicky zapojenou do stvoření světa (netvoří jen myšlenkou, ale aktivně se zapojuje).

---

⁴⁷ GREBE, A. Vatikán, s.261.

Stvoření a vyhnání z ráje 1445 Giovanni di Paolo

Tento obraz je rozdělen do dvou částí. Levá část obrazu je zaplněna stvořením světa a v pravé části je vyobrazeno vyhnání z ráje.

Stvoření světa navazuje na vidění světa, jak jej popsal Dante v Božské komedii.⁴⁸

Obrázek 2 Stvoření a vyhnání z ráje

V levém horním rohu je vyobrazena postava letícího Boha směřujícího k světu, který tvoří. Je oděn do modrého pláště a je obklopen anděly. Vzniká tak dojem, že letí na jejich křídlech nebo je anděly nesen. Levou rukou si drží plášť, pravou rukou tvoří svět a pohled upírá na výjev vyhnání z ráje.⁴⁹

Mapa země je obklopená dvanácti kruhy. První čtyři kruhy zobrazují čtyři živly, dále známé planety, včetně Slunce. Končí souhvězdím zvěrokruhu.⁵⁰

⁴⁸ Met museum. The Creation of the World and the Expulsion from Paradise. nline]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/458971>

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Tamtéž.

Zahrada pozemských rozkoší 1503-4 Hieronymus Bosch

Obrázek 3 Zahrada pozemských rozkoší

Jde patrně o nejznámější dílo Hieronyma Bosche. Dílo je známé i pod názvy Zahrada pozemských slastí nebo Tisícileté království.⁵¹

Na vnějších stranách triptychu je vyobrazen výjev ze stvoření světa. Konkrétně jde o třetí den stvoření. Jde o den, kdy byly vody odděleny od země a byl stvořen pozemský ráj. V levém horním rohu můžeme vidět postavu Boha Otce jako Stvořitele. Na každém z panelů je jeden latinský nápis. Žalm 33:9 „Co on řekl, to se stalo, jak přikázal, tak vše stojí“ a žalm 148:5 „chvalte Hospodinovo jméno! Vždyť on přikázal, a bylo to stvořeno“. Malba je provedena technikou grisaille.⁵²

⁵¹ The Garden of Earthly Delights. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.museodelprado.es/en/the-collection/art-work/the-garden-of-earthly-delights-triptych/02388242-6d6a-4e9e-a992-e1311eab3609>

⁵² Tamtéž.

Vnitřní výjevy doplňují a zároveň např. v barevnosti kontrastují s vnějším výjevem. Výjevy navazují na původně stvořený ráj. Vnitřní malby spojuje koncept hříchu. Hřích začíná již v ráji na levém panelu, kdy jsou Adam s Evou potrestáni. Střední část na první pohled vypadá jako ráj. Při bližším pohledu je však patrné, že jde o falešný ráj, který klame všemi smysly. Na pravém panelu je zobrazeno peklo, trest za všechny hříchy.⁵³

Stvoření světa 1516 Raffaell

Mozaika je vytvořena v kupoli kaple Chigi, v kostele Santa Maria del Popolo v Římě. Kartony pro tuto mozaiku vytvořil Raffaello. Realizace se pravděpodobně ujal Luigi de Pace.⁵⁴

V centrální části je Bůh Otec doprovázen anděly. Bůh Otec má ruce v gestu tvoření.

V osmi mozaikách pod ním je Slunce, Měsíc a šest známých planet, ty jsou zpodobněny jako pohanská božstva. Každá z planet je doprovázena andělem s barevnými křídly, dále jsou doprovázeny znamenými zvěrokruhu.

Mezi okny je osm fresek představujících výjevy z knihy Genesis. Nejedná se tedy „jen“ o fresky stvoření světa.

Oddělení světla od temnoty: Bůh diagonálně přetíná výjev. Ruce má rozprážené v gestu tvoření, je otočen zády. Nejedná se o kontrastní výjev, kolem Boha jsou černá mračna a za hlavou se objevuje světlo.

Stvoření Slunce a Měsíce: Bůh je posazen na mracích a k divákovi otočen zády. Levou rukou tvoří slunce a pravou rukou měsíc.

Stvoření Země: freska je rozdělena do tří částí, diagonálně ji opět dělí postava Boha, který pravou rukou ukazuje na zemi. Levou rukou se dotýká oděvu a hlavu má otočenou ke zlatému prstenci. V pravé části jsou oblaka s anděly.

Stvoření zvířat: Bůh je usazen na zemi, opírá se o levou rukou a pravou tvoří. Zvířata jsou všude kolem něj.

---

⁵³ The Garden of Earthly Delights. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.museodelprado.es/en/the-collection/art-work/the-garden-of-earthly-delights-triptych/02388242-6d6a-4e9e-a992-e1311eab3609>

⁵⁴ HOFEROVÁ, Jana. Technologický vývoj mozaikářského řemesla. Praha., 2012.

Stvoření Adama: Bůh je skloněn k právě stvořenému Adamovi a výjev působí, jako když Adamovi pomáhá vstát.

Stvoření Evy: Bůh v pravé části fresky sedí a drží za ruku Evu oddělující se od Adamova boku. Eva připomíná Botticelliho Venuši. Adam leží na zemi v dřímotách.

Prvotní hřích: Adam s Evou se drží za ruce, Adam pohlíží na Evinu ruku. Eva se dívá nahoru k jablku.

Vyhnání z ráje: Adam s Evou jsou v pohybu. Nad nimi je Archanděl Michael a míří na ně ohnivým mečem. Výjev je ponořen do tmy. Na levé straně fresky jsou kontrastně osvětlené dveře.

Obrázek 4 Stvoření světa

1.2.2. Mozaiky

Mozaika v bazilice svatého Marka v Benátkách

Bazilika svatého Marka se nachází na náměstí svatého Marka. Jde o bývalé politické a náboženské centrum Benátské republiky. Jde tedy o jednu z nejvýznamnějších bazilik v Benátkách. To se projevuje i velmi bohatou mozaikovou výzdobou, která inspirovala řadu dalších umělců.⁵⁵

Mozaika věnující se stvoření světa se nachází v jižní kupoli v západním nartexu. Pravděpodobně vznikla mezi lety 1215-35.⁵⁶

Ve třech kruzích jsou dvacet dva výjevy vyprávějící stvoření světa. Začíná holubicí vznášející se nad vodami a končí vyhnáním Adama a Evy z ráje.⁵⁷

Obrázek 5 Jižní kupole v západním nartexu

⁵⁵ St. Mark's Basilica. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.venice-museum.com/st-marks-basilica.php>

⁵⁶ Sacred Sunday: Mosaics in the Basilica di San Marco, Venice, Italy (11th-13th centuries) Part 2. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://crashmacduff.wordpress.com/2013/10/19/sacred-sunday-mosaics-in-the-basilica-di-san-marco-venice-italy-11th-13th-centuries-part-2/>

⁵⁷ Tamtéž.

Mozaika v katedrále Montreale

Katedrála Montreale je součástí katedrálního komplexu z dvanáctého století. Město se rozvinulo kolem této katedrály.⁵⁸

Katedrála je kompletně vyzdobena mozaikou. Příběhy ze Starého zákona jsou v hlavní lodi. Biblické výjevy jsou rámovány medailony andělů, světců, církevních učitelů a dalších. Umělci, kteří stojí za výzdobou katedrály, jsou neznámí. Odrážejí byzantský, románský sloh a islámské vlivy.⁵⁹

Obrázek 6 Stvoření Evy a seznámení Evy s Adamem

⁵⁸ Monreale Cathedral, Sicily - magnificent mosaics in medieval cathedral in Sicily. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.italythisway.com/places/monreale-cathedral.php>

⁵⁹ Tamtéž.

Mozaika v katedrále svatého Pavla v Londýně

Obrázek 7 Klenutý strop katedrály svatého Pavla

Katedrála svatého Pavla byla navržena Christopherem Wrenem na konci sedmnáctého století. Je zdobena řadou mozaik. Navrženy byly Williamem Blakem Richmondem.⁶⁰

Příběh stvoření je rozdělen do pěti talířových kupolí, a to na stvoření mořských tvorů, suchozemských zvířat, moře, stvoření rostlin a stvoření ptáků a andělů.⁶¹

V poslední době bylo o těchto mozaikách slyšet v souvislosti s tím, že vyobrazení na nich podporuje Darwinovu evoluční teorii. Podrobným zkoumáním mozaik bylo zjištěno, že jsou na nich jako silnější vyobrazena zvířata se zuby a ostatní jim slouží jako potrava.⁶²

To je zajímavá myšlenka. Je otázkou, proč se autor nedržel obvyklého výkladu bible. Tedy toho, že první zvířata včetně člověka byla stvořena jako býložravci.

---

⁶⁰ St Paul's Cathedral images support Darwin's theory of evolution. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.christiantoday.com/article/st.pauls.cathedral.images.support.darwins.theory.of.evolution/81042.htm>

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Mosaics designed by Sir William Blake Richmond (1842-1921). [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://victorianweb.org/art/mosaics/richmond/index.html>

1.2.3. Sochařství

V katedrále San Geminiano v Modeně

Obrázek 8 Stvoření člověka

Reliéf stvoření se nachází na západním průčelí této katedrály. Vytvořil je Mistr Wiligelmo na počátku 11. století.⁶³

Stvoření je ztvárněno čtyřmi výjevy. V prvním je Bůh v mandorle nesen anděly. Pokračuje stvořením Adama, dále stvořením Evy a sněžením jablka a zakrytím intimních partií fíkovými listy. Pozornost je tak upřena pouze na člověka.

Bazilika San Petronio v Boloni

Na průčelí této baziliky je mimo jiné i pět scén z Genesis. Konkrétně stvoření Adama, stvoření Evy, prvotní hřích, vyhnání z ráje a práce předků. Někteří autoři uvádějí, že právě jimi se nechal inspirovat Michelangelo při tvorbě stropu Sixtinské kaple. Jejich

Obrázek 9 Genesis

⁶³ WILIGELMO. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: https://www.wga.hu/html_m/w/wiligelm/modena3.html

autorem je Jacopo della Quercia. Vytvořil je mezi lety 1425-30.⁶⁴

Bůh má namísto běžné svatozáře svatozář ve tvaru trojúhelníku upomínající na svatou trojici, je oděn do bohatého roucha, komunikuje s tvořenými postavami a fyzicky do tvoření vstupuje. V reliéfu stvoření Evy se zdá, že Evě pomáhá vystoupit z Adamova boku. V reliéfu prvního hříchu Eva komunikuje s hadem s lidskou hlavou, Adam se od této dvojice odtahuje.

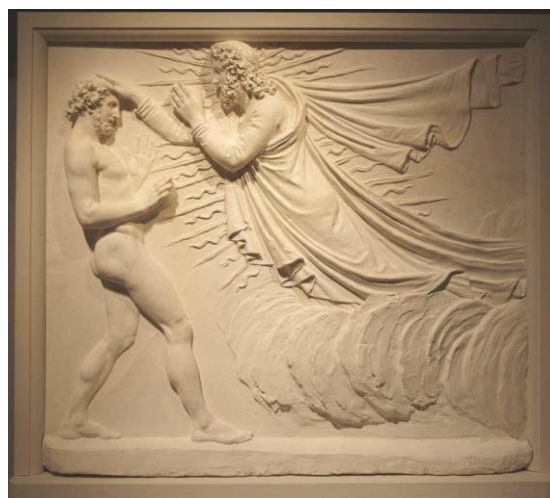
Antonio Canova

Krátce před svou smrtí konkrétně mezi lety 1821 a 1822 vytvořil sedm sádrových modelů věnujících se stvoření světa. Jde jen o část z původně plánovaných třiceti dvou reliéfů, které měly být umístěny v kostele/mauzoleu Tempio Canoviano postaveném v jeho rodném městě.⁶⁵

Čtyři dokončené výjevy jsou z knihy Genesis a tři z Lukášova evangelia. Konkrétně jde o stvoření světa, stvoření Adama, Kain a Ábel, obětování Izáka, zvěstování, navštívení a uvedení Krista do chrámu.⁶⁶

Obrázek 10 Stvoření světa

Obrázek 11 Stvoření Adama

⁶⁴ QUERCIA, Jacopo della. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: https://www.wga.hu/html_m/q/quercia/jacopo/5petroni/2left_relief1.html

⁶⁵ Antonio Canova: The Seven Last Works. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/press/exhibitions/2014/antonio-canova>

⁶⁶ Tamtéž.

1.2.4. Iluminace

Pokud jde o téma stvoření světa, nejhojněji je samozřejmě zpracováno formou biblických iluminací. Uvedeny jsou iluminace, které podle mého názoru odpovídají nejčastějším způsobům vyobrazení stvoření světa.

Admontská obří bible Salcburk, polovina 12. století

Tato iluminace je uvedena pro klasické ztvárnění stvoření. Bůh má kolem hlavy svatozář. V průběhu stvoření je doprovázen anděly. Jeho pohyb je strnulý a znázorňuje obvyklá gesta žehnání.

V této bibli, stejně tak jako v mnoha jiných, můžeme nalézt celou řadu oprav, a to nejen těch drobných, ale jak zjistíme při pečlivém zkoumání, byly opraveny celé pasáže textu. Stejně tak je zde změněno uspořádání jednotlivých kapitol, a to i přesto, že tímto bylo zasaženo do výtvarné stránky této bible.⁶⁷

Objednavatelem byl jistě někdo z aristokratických vrstev a byla určena některému z cisterciáckých klášterů.

Obrázek 12 Admontská obří bible

Podle poznámek připsaných v žaltáři je usuzováno, že bývala využívána k liturgickým úkonům a nebyla jen výstavním kusem uloženým v pokladnici.⁶⁸

Pokud jde o iluminace, tak ty jsou v této bibli skutečně přepychové. Charakteristické jsou iniciálami ve zlaté a stříbrné barvě a rozměrnými miniaturami. Nesoudržnost v dekorativním schématu je způsobena přeskupením kapitol v průběhu jejího života.⁶⁹

⁶⁷ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.62. ISBN 978-80-7391-316-8.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ FINGERNAGEL, A. *Nejkrásnější bible středověku*, s.192.

Příběh stvoření je rozdělen do šesti polí a drží se střídavé barevnosti čtyř barev: zelené, červené, modré a okrové. Ve všech polích je v centru Bůh stvořitel. V prvním poli je pád Lucifera a stvoření světla. Bůh má po obou stranách anděly a Lucifer leží v pravém dolním rohu. V druhém výjevu je stvoření nebes, čtyři andělé drží nebeskou klenbu. Ve třetím výjevu jde o stvoření nebeských těles, opět se čtyřmi anděly. Ve čtvrtém výjevu dochází k oddělení země a moří po stranách Boha. Zdá se, jako by postavy ztvárňovaly moře a zemi. V předposledním výjevu je stvoření ryb a ptactva. V posledním výjevu je stvoření pozemských zvířat a ocitáme se v situaci, kdy je Eva vytahována z Adamova boku.

Dějepisná bible Everta van Soudenbalcha Utrecht, 1460

V této iluminaci vypadá Bůh spíše jako panovník. Což je zvláště zdůrazněno v posledním okně stvoření, kdy sedí na trůnu obklopen anděly. Velmi zajímavá je dedikační scéna.

Díky rozsahu a bohatosti umělecké úpravy je tato bible jednou z nejzajímavějších biblí středního Nizozemí. Tato bible je také jedna z prvních, kde se iluminátoři nedrželi zavedeného úzu a vnesli do iluminací osobitý styl. Předmluvy k jednotlivým knihám byly napsány speciálně pro tuto bibli. Specifičnost této bible můžeme také odůvodnit vlivem hnutí *Devotio moderna*, které vzniklo právě v Nizozemí.⁷⁰

Stvoření světa je v tomto případě v sedmi polích s osmi. V osmém poli je dedikační scéna s objednavatelem rukopisu, kanovníkem utrechtské katedrály.⁷¹ V prvním výjevu Bůh začíná tvořit, ve druhém výjevu rozděluje vody a tvoří zemi. Ve třetím výjevu je stvoření zvířat, ve čtvrtém stvoření nebeských těles. V pátém stvoření ptactva a mořských živočichů. V šestém poli je stvoření Evy a v sedmém poli je Bůh na trůně obklopen anděly.

Obrázek 13 Dějepisná bible Everta van Soudenbalcha

⁷⁰ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.192. ISBN 978-80-7391-316-8.

⁷¹ FINGERNAGEL, A. *Nejkrásnější bible středověku*, s.194.

Eberlerova bible Basilej, 1464

V mnoha biblích jsou výjevy umístovány do iniciál, jedním z možných příkladů je zde uváděná Eberlerova bible. Příběh stvoření, konkrétně tři dny jsou abstrahovány do jediného výjevu.

Jde o jednu z prvních biblí, která je čistě v německém jazyce. Pokud jde o důvod objednání, je nabíledni společenská tížádost a rodinná historie. Prology i biblické knihy začínají obrázkovými iniciálami.⁷²

Stvoření je v tomto případě znázorněno v iniciále a v jednom výjevu. V centru dění je Bůh, který právě vytahuje Evu z Adamova žebra. V pozadí je krajina rozdělena vodou, jistě odkazující na oddělení vod a země. Na obloze je Měsíc a Slunce odkazující na stvoření nebeských těles.

Obrázek 14 Eberlerova bible

⁷² FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.110. ISBN 978-80-7391-316-8.

Kremská bible Krems, 1333/34

V této bibli je příběh stvoření opět v iniciále. Nedochozí však k snížení čitelnosti děje či jeho vynechání. Výjev je zjednodušen na to podstatné, tedy na Boha stvořitele a jeho stvoření.

Tato bible původně obsahovala pouze Starý zákon, následně byla doplněna o Nový zákon a v patnáctém století k ní přibyl přípis o vlastnictví bible Dominikánským konventem v Kremsu.⁷³

V původních svazcích jsou výtvarně nejzajímavější iniciály. Většina z nich je však velmi často špatně čitelná. Pokud jde o barevnost, drží se červené, modré a zlaté.⁷⁴ Mnoho iniciál obsahuje také grotesky, například drak svírající v čelistech písmeno I, zatímco ježek se prochází po jeho vršku. Ve většině iniciál jsou však miniatury vztahující se k tématu.⁷⁵

To je i případ stvoření světa. Tato iniciála se táhne po celé straně a obsahuje osm výjevů, z toho sedm je v medailonech. Ústřední postavou sedmi z těchto výjevů je Bůh stvořitel, až v posledním výjevu není Bůh přítomen a o pozornost se rovným dílem dělí Adam s Evou. V prvním výjevu je Bůh na trůně, následuje oddělení světla a tmy, dále oddělení země a moří, stvoření rostlin, stvoření nebeských těles, stvoření ptáků a zvířat. V předposledním výjevu dochází k stvoření Adama a v posledním výjevu je pád člověka.

Obrázek 15 Kremská bible

⁷³ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.74. ISBN 978-80-7391-316-8.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ FINGERNAGEL, A. *Nejkrásnější bible středověku*, s.76.

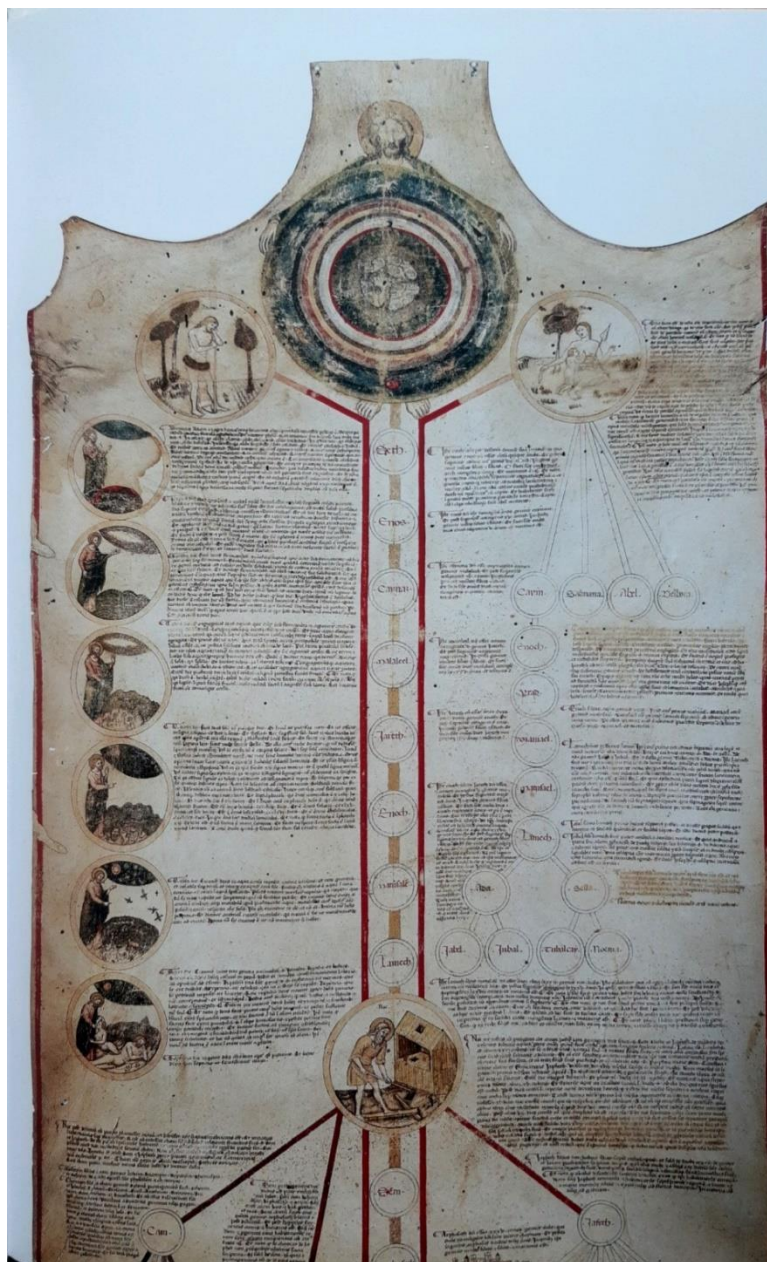
Kristův rodokmen Horní Itálie, 3.čtvrtina 15. století

Tento rodokmen je zde uveden jako další příklad, kdy objevujeme iluminace i na jiných listinách než jen v biblích.

V tomto případě nejde o bibli jako takovou, ale o šest pergamenových listů slepených k sobě. Na délku mají tyto svitky téměř šest metrů. Pokud jde o jejich účel napovídají jej dírky na horním a dolním okraji. Svitok byl patrně zavěšen na zdi pro studijní účely.⁷⁶

Listy jsou jemně ilustrovány, barevnost těchto iluminací je redukována na tři barvy. Jde především o modrou, červenou a béžovou barvu. Stvoření je v sedmi

kruzích. V horní části svitku je Bůh stvořitel držící v rukou kruhy se zemí, vodou, vzduchem, ohněm, planetami, nebeskou klenbou a hvězdami. Následuje stvoření světla, dále stvoření vod, rozdělení země a vody dále nebeská tělesa a rostliny. V předposledním výjevu je stvoření zvířat a posledním výjevem je stvoření Evy.

Obrázek 16 Kristův rodokmen

⁷⁶ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.158. ISBN 978-80-7391-316-8.

Pařížská kapesní bible Francie, polovina 13. století

Jak v kapesních biblích, tak v pozdějších hodinkách bylo důležité zjednodušit výjevy. I přes drobnou velikost, nemohlo dojít ke zhoršení čitelnosti.

V tomto případě došlo k zjednodušení a vyjádření v jedné iluminaci. Nic podstatného nebylo vynecháno.

Kapesní bible byla pro svou velikost dobře uchopitelná rukou. Proto byl tento typ bible velmi oblíbeným. Jejich malý formát byl oblíben obzvláště na univerzitních půdách a u mnichů žebrových řádů. Konec oblíbenosti těchto biblí byl nejspíše způsoben novým typem biblí, užitelsky příjemnějšími hodinkami. Největší úspěchy měl tento typ bible v průběhu 13. století. I poté byly však dále opisovány, již však v podstatně menším počtu.⁷⁷

Celý příběh o stvoření světa je redukován do jednoho výjevu. V horní části je Bůh otec v žehnajícím gestu, který se sklání ke stvoření. Z jeho úst vycházejí paprsky k holubici ducha svatého, od něj již vede sedm paprsků znázorňující sedm dní stvoření. Ústředním bodem je ostrov s horami a lesy. Dále jsou zde suchozemská zvířata a Adam s Evou. Okolo ostrova je moře s mořskými tvory. Nad touto krajinou je nebeská klenba, z každé strany je Měsíc a Slunce a také je zde řada hvězd. V horních rozích tohoto výjevu je dvanáct postav v červené.

Obrázek 17 Pařížská kapesní bible

Václavova bible Praha, kol. 1389/95

Tato bible je zde uvedena ze dvou důvodů. Jednak pro důležitost v českých zemích, ale také pro velmi zajímavý a dosud zcela neobjasněný ikonografický program.

⁷⁷ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.54. ISBN 978-80-7391-316-8.

Tato bible není jen biblí panovníka, ale také vyjádřením jeho osobních postojů. Císař se objednávkou této bible přihlásil k hnutí Devotio Moderna. Je tedy patrné, že se Václav považoval za osobního ručitele obnovy církve a říše. A je zde také patrný jeho postoj k církvi a jejím autoritám.⁷⁸

Pokud jde o ikonografický program, je velmi komplikovaný a jistě také osobní. Pro velkou část programu dosud nemáme přesné vysvětlení. I přes to, že nebyla nikdy dokončena, je jistě jednou z nejzajímavějších biblí.⁷⁹

Příběh stvoření světa je ukryt v iniciále. Iniciala obsahuje sedm medailonů se stvořením, dále apoštoly, proroky, Václava uvězněného v písmeni a lazebníci. Na okrajích jsou erby Svaté říše římské a Českého království. Také jsou zde přilbice a závěsné uzly s ledňáčky.⁸⁰

Ústředním bodem v medailonech je Bůh stvořitel. Na počátku odděluje světlo a tmu, pokračuje oddělením vod a země, dále stvořením rostlin. Čtvrtý výjev je

věnován stvoření zvířat, dále stvoření mořských tvorů a ptactva, v předposledním výjevu je stvoření Evy a v posledním medailonu je Bůh na trůnu.

Obrázek 18 Václavova bible

⁷⁸ FINGERNAGEL, Andreas. *Nejkrásnější bible středověku*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o. 2009, s.80. ISBN 978-80-7391-316-8.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

1.2.5. Stvoření světa – Girona

Tato tapiserie je jedinou, která se zabývá tématem stvoření světa.

Přestože o ní mluvíme jako o tapiserii, jde o výšivku. O tapiserii mluvíme proto, že je takto nazývána.⁸¹

Datovat ji můžeme přibližně do druhé poloviny jedenáctého století. Je tedy patrné, že byla objednána krátce po dokončení katedrály v Gironě.⁸² Pokud jde o její původ, první písemnou zmínku máme ze 16. století díky návštěvě Karla V.⁸³

V barevnosti byly užity zemité tóny, například žlutá, zelená, červená, modrá a bílá. Tapiserie má téměř čtyři krát čtyři metry. Původní velikost však mohla být až dvojnásobná.

Pokud jde o ikonografickou koncepci tapiserie, není dobře čitelná. Situaci neusnadňuje ani fakt, že tapiserie není dochována v kompletním stavu. Spodní okraj a pravá strana chybí. Téměř kompletně chybí legenda o svatém kříži. V případě stvoření světa však máme štěstí, jde o ústřední motiv, který je kompletně zachován. Jisté je, že hlavním motivem tapiserie je spasení.⁸⁴

Tapiserii můžeme rozdělit do tří ikonografických částí na stvoření světa, kalendář a legendu svatého kříže.

Pokud jde o původní účel, nemáme pro něj jisté vysvětlení. Jedním z výkladů je to, že byla užívána jako koberec. To je však diskutabilní, vzhledem k tomu, že by pak kněz šlapal po Bohu. Je také možné, že sloužil pro rozdělení laické a kněžské části chrámu.⁸⁵

---

⁸¹ BAERT, Barbara. "New Observations on the Genesis of Girona (1050-1100). *The Iconography of the Legend of the True Cross.*" *Gesta*, vol. 38, no. 2, 1999, pp. 115, <https://doi.org/10.2307/767184>. Accessed 9 Apr. 2022.

⁸² Tamtéž.

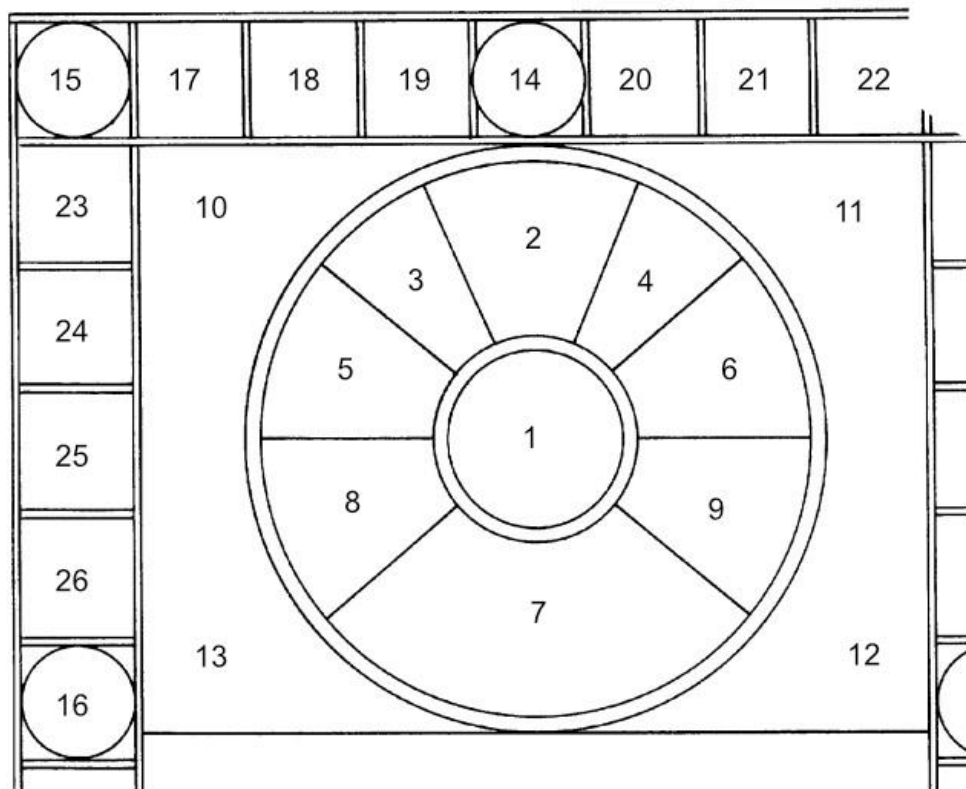
⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ BAERT, Barbara. "New Observations on the Genesis of Girona (1050-1100). *The Iconography of the Legend of the True Cross.*" *Gesta*, vol. 38, no. 2, 1999, pp. 125, <https://doi.org/10.2307/767184>. Accessed 9 Apr. 2022.

⁸⁵ Tamtéž.

Obrázek 19 Stvoření světa – Girona

Obrázek 20 Stvoření světa – Girona – náčrt

1. Ve středu je Bůh v žehnajícím gestu, v pravé ruce má knihu otevřenou na nápisu SCS DS
2. Holubice symbolizující ducha svatého v kruhu
3. Anděl temnoty
4. Anděl světla
5. Stvoření vody
6. Stvoření nebeské klenby
7. Stvoření ptáků a vodních tvorů
8. Stvoření Evy
9. Stvoření pozemských zvířat a Adama
10. -13. Personifikace nebeských větrů
14. Annus – rok s kolem času
15. Geon – zosobnění jedné ze čtyř rajských řek Gichon – obtékající řeku Habeš – zbývající tři řeky byly nejspíše na ztracené části
16. Bůh Slunce
17. Samson
18. Jaro
19. Léto
20. Podzim
21. Zima
22. Abel nebo Kain
23. Červen
24. Květen
25. Duben
26. Březen

1.3. Současná tapiserie v České republice

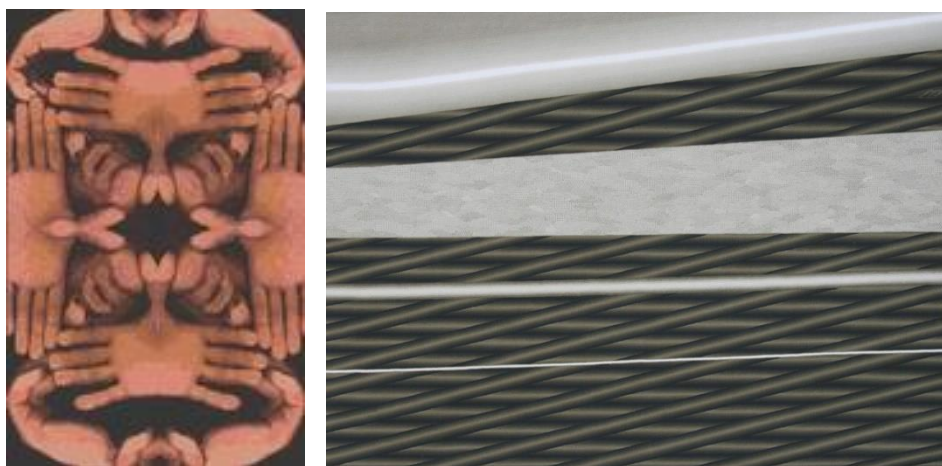
O tom, že tapiserie a další textilní techniky jsou živým druhem umění, svědčí řada výtvarníků, kteří se jim věnují.

Nejsilnější generace, která se věnovala tapiserii, postupně odchází. Z tzv. Kybalovy školy uvádím pouze několik stále tvořících umělců. Tato generace již naneštěstí nenašla nástupce v plné síle. Mnoho výtvarníků a designérů sice tkaní dále využívá, ale nevěnují se tapiserii jako takové. I přes to jsou zde uvedeni, a to pro dokreslení současné situace.

V dalších odstavcích jsou uvedeny tři manufaktury, které stále drží tradici tapiserií. Dále uvádím několik výtvarníků, kteří se jim plně věnují.

Již tradičním zástupcem je **Moravská gobelínová manufaktura**. Zde pod zkušeným vedením Jana Timoteje Strýčka stále vznikají nové gobelíny a také zde probíhá restaurování cenných kusů.⁸⁶

Jan Timotej Strýček se narodil v Jindřichově Hradci. Studoval Vysokou školu uměleckou průmyslovou, pod vedením prof. Kybala a Felcmana obor textilní výtvarnictví. Mezi lety 1978 a 1988 byl uměleckým vedoucím Moravské gobelínové manufaktury ve Valašském Meziříčí, od roku 1993 je jejím ředitelem a vytváří její umělecký profil. V době, kdy neměl funkci v manufaktuře, se věnoval volné tvorbě.⁸⁷

Obrázek 21 Žijeme spolu

Obrázek 22 Slovo první: o hloubce

⁸⁶ Moravská gobelínová manufaktura – O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <http://www.gobelin.cz/cs/>

⁸⁷ Jan Timotej Strýček. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.osobnostivalaska.cz/osobnost/jan-timotej-strycek/>

Neméně známá je Jindřichohradecká dílna **Ateliér tapisérií**. Tato dílna byla roku 1910 založena Marií Hoppe Teinitzerovou. V současnosti se v této dílně realizují jak nové tapiserie, tak restaurování historických tapisérií, koberců a dalších textilií. Kromě restaurátorských prací nabízejí i čištění a komentované prohlídky dílny.⁸⁸ Posledních třicet let gobelínku vlastní a řídí Jan Fidler.⁸⁹

Obrázek 23 Žena nesoucí ovoce – při práci

Obrázek 24 Žena nesoucí ovoce

Tkalcovna Kubák je rodinou firmou. Byla založena roku 1870. Tato tkalcovna se zaměřuje na bytový textil jako jsou deky, ubrusy, prostírky a další. Probíhá zde však i spolupráce s menšími studií a designéry. Od roku 2011 pořádá tkalcovna tzv. tkalcovské slavnosti, které probíhají v rámci strmilovských poutí.⁹⁰

Obrázek 25 tkalcovna Kubák

⁸⁸ Ateliéry Tapisérií s.r.o. Současnost a historie. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <http://atelierytapiserii.cz/o-nas/soucasnost-a-historie/>

⁸⁹ Gobelínka v Jindřichově Hradci [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <http://www.cesky.radio.cz/gobelinka-v-jindrichove-hradci-8039544>

⁹⁰ Tkalcovna – O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://tkalcovna.cz/content/4-o-nas>

WNOOZOW je textilní manufaktura, jejíž činnost se dělí mezi tyto tři oblasti: Tapestry:lab zde vznikají tapiserie a gobelíny, dále Fabric:lab zde probíhá inovace látek a materiálů a Workshop:lab zde probíhá vzdělávání veřejnosti a to prostřednictvím kurzů a workshopů.⁹¹

Manufaktura si zakládá na tom, že si vše, co potřebují dělají takzvaně od píky, tedy tak, že vše, co k práci potřebují zpracují od začátku do konce sami. Dále je pro ně důležité přistupovat k surovinám zodpovědně a šetrně k životnímu prostředí, i proto se snaží mít maximální množství potřebných surovin z místních zdrojů. Věnují se zde jak tradiční, tak experimentální tapiserii.⁹²

Manufakturu v současnosti vede Daniela Danielis. Ateliér spolupracoval například s Klárou Nademlýnskou, Petrou Ptáčkovou nebo s Martinem Lukáčem.⁹³

Daniela Danielis se původně chtěla věnovat studiu etiky a estetiky. Touha tvořit u ní však naplno převládla a od střední školy se věnuje tkaní gobelínů. Vystudovala obor Gobelíny na textilní škole v Košicích. V současné době studuje Textilní technologie na

Obrázek 26 WNOOZOW

Textilní fakultě v Liberci a vede studio a textilní manufakturu WNOOZOW. Vede také textilní kurz v Ateliéru textilní tvorby na VOŠ Scholastika.⁹⁴

⁹¹ WNOOZOW – O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.wnoozow.shop/o-nas/>

⁹² Tamtéž.

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Lektorky. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.wnoozow.shop/lektorky/>

Durch Duo se věnuje spíše kobercům, také však pracuje s celými interiéry. Studio si zakládá na lokálnosti materiálu, na hravosti, osobitosti a inspiraci přírodou.⁹⁵ Nejčastěji užívaným materiálem je ovčí vlna. Experimentují s využíváním textilního odpadu.⁹⁶ Za Durch Duem stojí Anežka Podzemská a Dana Elsterová.⁹⁷ Durch Duo založily ihned po absolvování UMPRUM v ateliéru textilu. V roce 2016 a 2020 získaly nominaci na cenu Czech Grand Design.⁹⁸

Obrázek 27 Mapa

Obrázek 28 Interiér

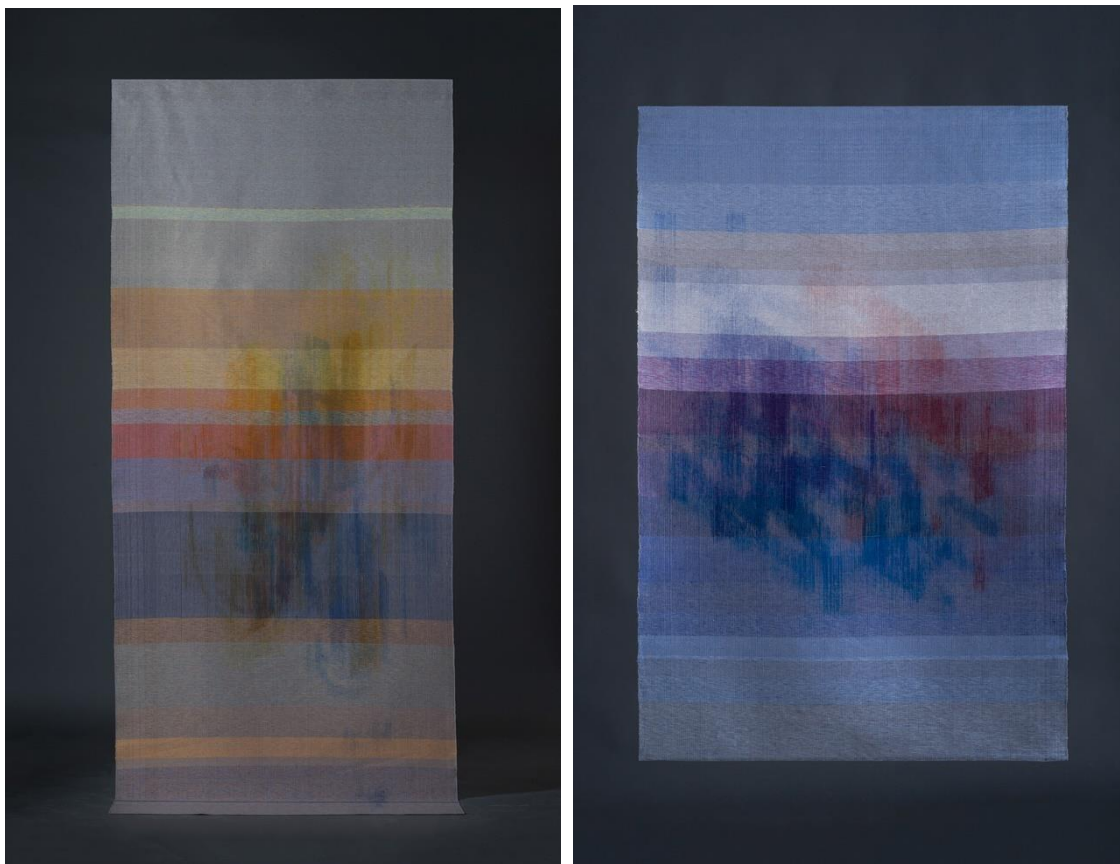
⁹⁵ DurchDuo. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.durchduo.cz/>

⁹⁶ Soustředíme se na to, jak zpracovat odpadové materiály z textilního průmyslu, říkají designérky. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/design/soustredime-se-na-to-jak-zpracovat-odpadove-materialy-z-textilniho-prumyslu-rikaji-designerky.A2000217_134842_Inbydleni_ape

⁹⁷ DurchDuo. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.durchduo.cz/>

⁹⁸ Soustředíme se na to, jak zpracovat odpadové materiály z textilního průmyslu, říkají designérky. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/design/soustredime-se-na-to-jak-zpracovat-odpadove-materialy-z-textilniho-prumyslu-rikaji-designerky.A2000217_134842_Inbydleni_ape

Geometr – toto studio se zaměřuje na autorskou tvorbu textilií do interiéru a na módu.⁹⁹

Obrázek 29 Prameniště

Obrázek 30 Tapestry no. 1

Jeho tvorba by se dala rozdělit do pěti částí.¹⁰⁰

Pokud jde o ručně tkané tapiserie, snaží se o propojení tapiserie a osnovní malby. Vznikají na klasickém mechanickém stavu z roku 1906. Tvoří především abstraktní a stylizované práce a také barevné variace.¹⁰¹

Strojově tkané textilie tvoří ve spolupráci s výše zmíněnou Tkalcovnou Kubák. Zde tvoří malé cykly autorských kompozic. Také zde spolupracují na tkaných materiálech pro

---

⁹⁹ Studio Geometr – O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.studio-geometr.cz/geometr-textil>

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž.

jiná využití, například panely a předěly prostorů, textilie k čalounění, interiérové doplňky a metráž pro textilní tvorbu.¹⁰²

V oblasti doplňků do interiérů spolupracují s módními návrháři jako například s Terezou Ujevičovou nebo s Pavlem Brejchtou. Dále spolupracují s interiérovými designéry jako je LOATELIÉR.¹⁰³

Studio vedou jeho zakladatelky Linda Kaplanová a Klára Spišková od jeho založení v roce 2016.¹⁰⁴ V roce 2017 získaly Cenu za objev roku od Akademie designu ČR.¹⁰⁵

Linda Kaplanová je designérka a výtvarnice. Vystudovala UMPRUM v ateliéru textilní tvorby. Již v průběhu studia absolvovala řadu stáží jak v Evropě, tak mimo ni. Po návratu z Indonésie začala spolupracovat s Terezou Ujevičovou.¹⁰⁶

Klára Spišková je designérka. Vystudovala UMPRUM v ateliéru textilní tvorby. Ve své tvorbě vychází z volné kresby, malby a grafiky. Pracuje s různorodými materiály jako je papír a textil. Využívá tisk, barvení ruční i strojové tkaní. Propojuje volné i užité umění.¹⁰⁷

Jako poslední uvádím designérskou dvojici **Štěpánková a Kladošová**. Ty se již několikrát setkaly nad pracemi technikou ručního tuftování. Jednou z jejich nejznámějších prací je koberec pro kavárnu v Akademii Libchavy.¹⁰⁸

Obrázek 31 Koberec pro kavárnu v Akademii Libchavy

¹⁰² Studio Geometr – O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.studio-geometr.cz/geometr-textil>

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Návrat zapomenutého řemesla. Poříd'te si tapiserii od českých designérů. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru/>

¹⁰⁵ Kaplanová Linda [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.be-socks.com/kaplanova-linda/textil>

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Ondřej Trnka a Klára Spišková ve Studiu PRÁM [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://origoo.cz/cs/magazine/ondrej-trnka-a-klara-spiskova-ve-studiu-pram>

¹⁰⁸ Návrat zapomenutého řemesla. Poříd'te si tapiserii od českých designérů. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru/>

Ještě při studiu na UMPRUM začaly spolupracovat s firmami Halada či Hermès na jejich výlohách. Dostaly se i k scénické tvorbě při práci pro předávání cen Czech Grand Design.¹⁰⁹

Obrázek 32 Výloha pro Hermès

Ve spolupráci již nepokračují. Na jejich spolupráci volně navazuje Anna Štěpánková s projektem Masopust.¹¹⁰

Tereza Rosalie Kladošová je výtvarnice, která vystudovala UMPRUM v ateliéru módní tvorby pod vedením Pavla Ivančice. Ve své tvorbě navazuje na klasické techniky a snaží se jim dodat svébytný ráz. Ve své tvorbě smývá hranice mezi užitým a volným uměním. Pro její tvorbu je charakteristická výrazná barevnost, hravost smíšená s nostalgií, humorem a nadsázkou.¹¹¹

Anna Štěpánková vystudovala Produktový design pod vedením Michala Froňka a Jana Němečka na UMPRUM.

Masopust je projekt Anny Štěpánkové. Pracuje technikou tuftování, touto technikou zpracovává „koberce“.¹¹²

¹⁰⁹ Štěpánková & Kladošová. Designérky, které se specializují na luxus a výlohy [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/chlupati-jednorozci-i-vylohy-pro-hermes-seznamte-se-s-designerkami-stepankova-kladosova/>

¹¹⁰ Návrat zapomenutého řemesla. Pořídte si tapiserii od českých designérů. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru/>

¹¹¹ Aleinikava, Samareva i Olšáková. Oceňování designéři otevřeli na Letné nový obchod [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/relax/design/>

¹¹² Masopust. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.masopust.store/home>

Obrázek 33 Hlučná Anka

Obrázek 34 Stropní roseta velká

Eva Brodská je výtvarnice, jejímž ústředním bodem tvorby jsou tapiserie. Vystudovala UMPRUM v ateliéru prof. Kybala. Jako podklad pro tvorbu využívá akvarelové skici obvykle tvořené v plenéru. Zájem má jak o krajinu, tak o pohyb mraků, větru či moře. Primární materiál je pro ni vlna, někdy ji doplňuje o sisal.¹¹³ Její tapiserie mají monumentální velikost.¹¹⁴ Barevnost jejích tapiserií se pohybuje v tlumených tónech.¹¹⁵ Kromě tapiserie se věnuje akvarelu a grafice.¹¹⁶

Obrázek 35 Z hlubin

---

¹¹³ Eva Brodská/Potichu [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/eva-brodska-potichu-0/>

¹¹⁴ Eva Brodská [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.eva-brodska.cz/>

¹¹⁵ Eva Brodská/Potichu [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/eva-brodska-potichu-0/>

¹¹⁶ Eva Brodská [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.eva-brodska.cz/>

Jenny Hladíková je textilní výtvarnice a grafička. Vystudovala UMPRUM v ateliéru monumentální malby a textilu pod vedením prof. Aloise Fišárka. Je zakládající členkou Asociace Pierre Pauli v Lausanne.¹¹⁷

Spolu s manželem Janem Hladíkem vybuodovala ateliér s originální konstrukcí vertikálních stavů pro tkaní. Koncem padesátých let se začala věnovat hlubotisku.¹¹⁸

K svébytnému výtvarnému projevu dospěla v šedesátých letech. Je autorkou řady tapiserií. Na počátku tvorby se věnovala grafice, její rané tapiserie souvisely s grafikou. Dále přikročila k abstraktní tematice, v sedmdesátých letech se věnovala krajině a proměnám světla a barev.¹¹⁹ Pokud jde o grafickou tvorbu, využívala k ní útržky textilu, strukturální grafiku, linoryt a kombinované techniky.¹²⁰

Obrázek 36 Lesy

Jitka Štenclová je malířka a textilní výtvarnice. Absolvovala UMPRUM v oboru textilní výtvarnictví pod vedením prof. Bohuslava Felcmana a doc. Marie Vaňkové.¹²¹

---

¹¹⁷ JENNY HLADÍKOVÁ [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/hladikova-jenny->

¹¹⁸ Tamtéž.

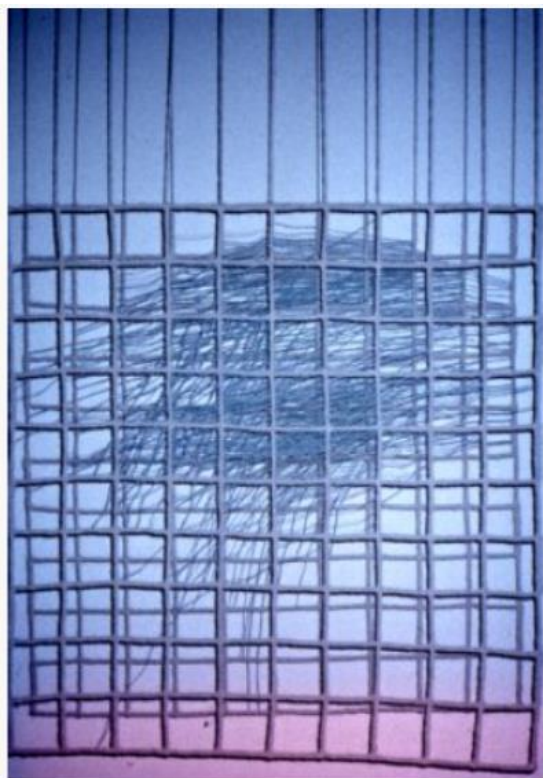
¹¹⁹ Jenny Hladíková. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://cs.isabart.org/person/2952>

¹²⁰ JENNY HLADÍKOVÁ [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/hladikova-jenny-02>

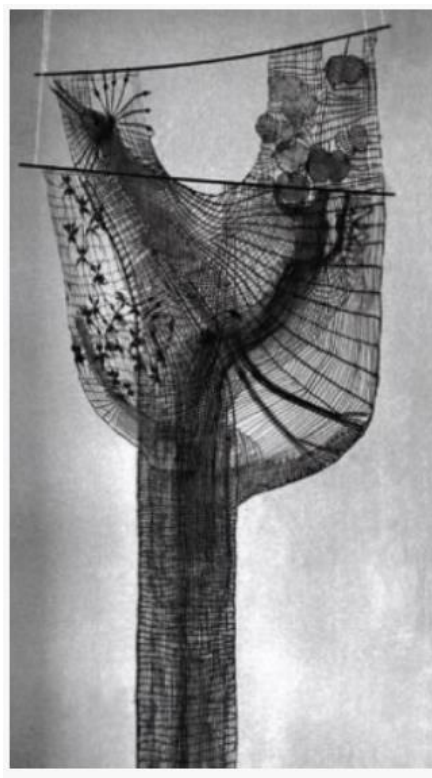
¹²¹ JITKA ŠTENCLOVÁ. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/stenclova-jitka->

Na počátku tvorby se věnovala především paličkované krajce a tapiserii. Později se věnovala malbě, objektům z drátů, papíru a plastů. Mezi lety 1996 až 2002 se věnovala pedagogické činnosti.¹²²

Za svou tvorbu získala několik ocenění, mezi nimi Ocenění UMPRUM nebo III. Quadriennale uměleckých řemesel v Erfurtu.¹²³

Obrázek 37 Tapiserie

Obrázek 38 Paličkovaná krajka

Markéta Vinglerová je kurátorka a asistentka v Ateliéru textilní tvorby na UMPRUM. Ve své kurátorské praxi se zabývá průniky malby a textilní tvorby. V rámci své práce seznamuje veřejnost s textilní tvorbou.¹²⁴

Renata Rozsivalová je textilní výtvarnice a akademická malířka. Studovala na VŠUP v textilním ateliéru pod vedením prof. Kybala. Po studiu pracovala v restaurátorské dílně

---

¹²² JITKA ŠTENCLOVÁ. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/stenclova-jitka->

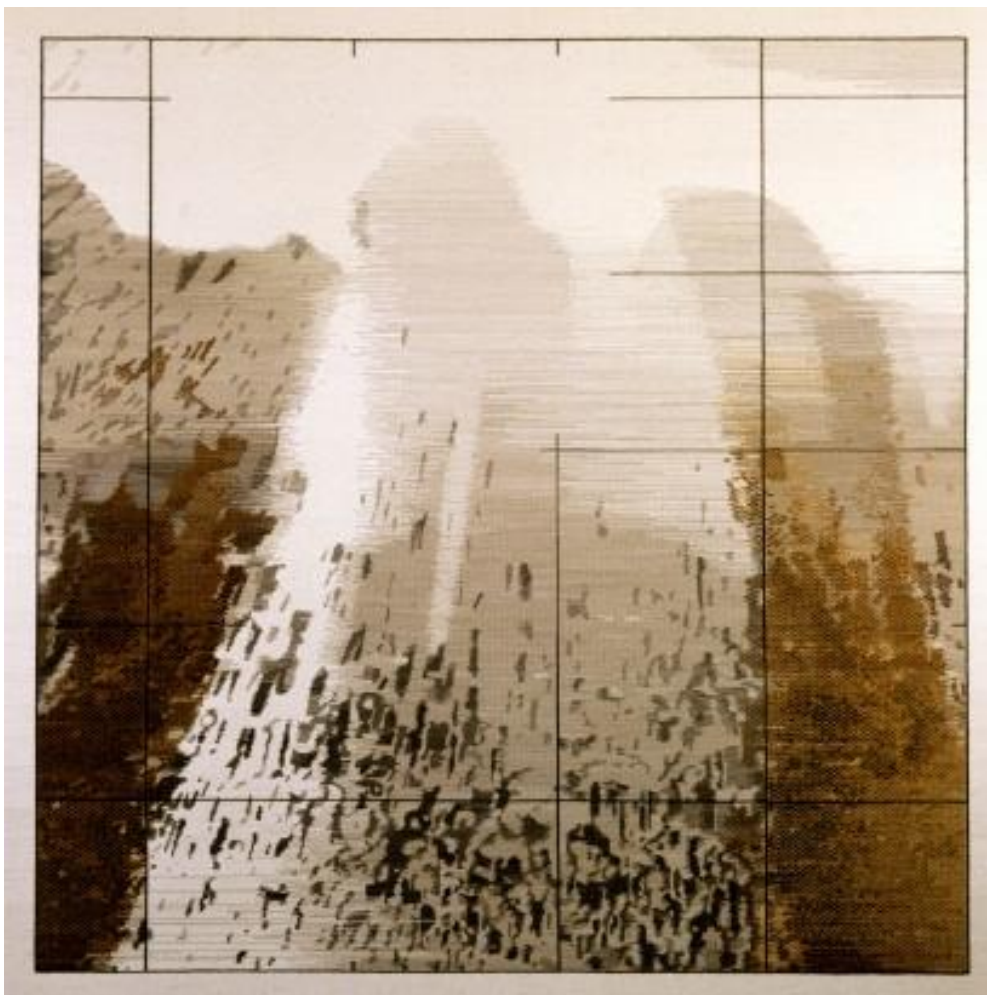
¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ V té látce něco je. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2016/09/29/v-te-latce-neco-je/>

Karen Finch v Londýně. Mezi lety 1974-76 vedla Restaurátorské gobelínové dílny NG v Praze.¹²⁵

Od roku 1976 se věnuje autorské tapiserii. Kromě klasické tapiserie se také věnuje experimentální tvorbě. Tvoří objekty z textilních vláken a často pracuje s technikou paličkování.¹²⁶

V roce 1996 získala stipendium Sorosova centra a působila v textilním oddělení na San Diego State University v Kalifornii. Od téhož roku vedla ateliér textilní tvorby na VŠUP. V roce 1998 byla jmenována docentkou a na škole působila až do roku 2001. V roce 2002 se stala členkou výboru Evropského fóra tapiserie v Kodani. Od roku 2004 je členkou umělecké besedy.¹²⁷

Obrázek 39 Setkání země s oblohou 2

---

¹²⁵ RENATA ROZSÍVALOVÁ. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/rozsivalova-renata->

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ Tamtéž.

Ludmila Kolková

Je olomoucká výtvarnice. Studovala na Školském ústavu umělecké výroby v oboru textilu. Jejím hlavním zájmem jsou ručně tkané gobelíny s přírodní tematikou.¹²⁸

Obrázek 40 Zpráva

Obrázek 41 Ad Infinitum I.0

---

¹²⁸ Ludmila Kolková. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <http://www.kolkova.eu/autorka.htm>

Brigita Vyhnalová Krumphanzlová

Je absolventkou UMPRUM v ateliéru textilní tvorby vedené Bohuslavem Felcmanem. Následně absolvovala stáž v Oděvním ateliéru Zdeňky Bauerové.¹²⁹

Obrázek 42 1

Obrázek 43 2

---

¹²⁹ Brigita Vyhnalová Krumphanzlová. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html>

Sára Matysová je výtvarnice a spoluzakladatelka skupiny IHOR. Studovala historii na Karlově univerzitě, dále pokračuje ve studiu na UMPRUM v ateliéru textilu. Její tvorba se pohybuje na pomezí volného a užitého umění.¹³⁰

Experimentuje s materiály i technikami.¹³¹ Díky velkému rozsahu spolupracuje s celou řadou značek. Mezi nimi je například porcelánka Thun, Preciosa, Tkalcovna Kubák nebo Moravská gobelínová manufaktura.¹³²

Za dosavadní tvorbu získala řadu ocenění například na Durch Design Weeku v Holandsku¹³³ nebo cenu Czech Grand Design za objev roku.¹³⁴

Obrázek 44 CYLINDRES MADE BY RECYCLED GLASS BEADS

Obrázek 45 OSKAR_EMBROIDERY

¹³⁰ Zakladatelé. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.ihor.cz/studio/#Zakladatele>

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Poznali se na večírku, nyní patří mezi zářivé naděje českého designu. Značka IHOR sází na udržitelnost a spolupráce s kolegy [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/poznali-se-na-vecirku-nyni-patri-mez-zarive-nadeje-ceskeho-designu-znacka-ihor-sazi-na-udrzitelnost-a-spoluprace-s-kolegy>

¹³³ Zakladatelé. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.ihor.cz/studio/#Zakladatele>

¹³⁴ Poznali se na večírku, nyní patří mezi zářivé naděje českého designu. Značka IHOR sází na udržitelnost a spolupráce s kolegy [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/poznali-se-na-vecirku-nyni-patri-mez-zarive-nadeje-ceskeho-designu-znacka-ihor-sazi-na-udrzitelnost-a-spoluprace-s-kolegy>

2. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1. Inspirační zdroje

Nejvýznamnějším inspiračním zdrojem pro tuto práci se staly biblické iluminace. Ty definovaly výtvarné pojetí a základní tvar. Válec má připomínat svitek. Díky tomuto tvaru bylo možné umístit doprostřed světlo a rovnoměrně osvětlit tapiserii.

Dalšími zdroji se staly práce Kadi Pajupuu, Marilyn Piirsalu a Filomény Krotké.

Filoména Krotká

Studentka Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Tato klauzurní práce byla vystavena v rámci výstavy „letní sklizeň 2021“ klauzurních prací studentů Fakulty umění a designu.¹³⁵

Textilní objekt ze sisalu a ocelového drátu. Sisal byl autorkou ručně obarven. Objekt byl ručně tkán. Rozměry objektu jsou: výška sto šedesát, šířka sto a hloubka čtyřicet pět centimetrů.¹³⁶

Obrázek 46 Textilní objekt 1

¹³⁵ Filoména Krotká [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/>

¹³⁶ Tamtéž.

Obrázek 47 Textilní objekt 2

Obrázek 48 Textilní objekt 3

Kadi Pajupuu, Marilyn Piirsalu

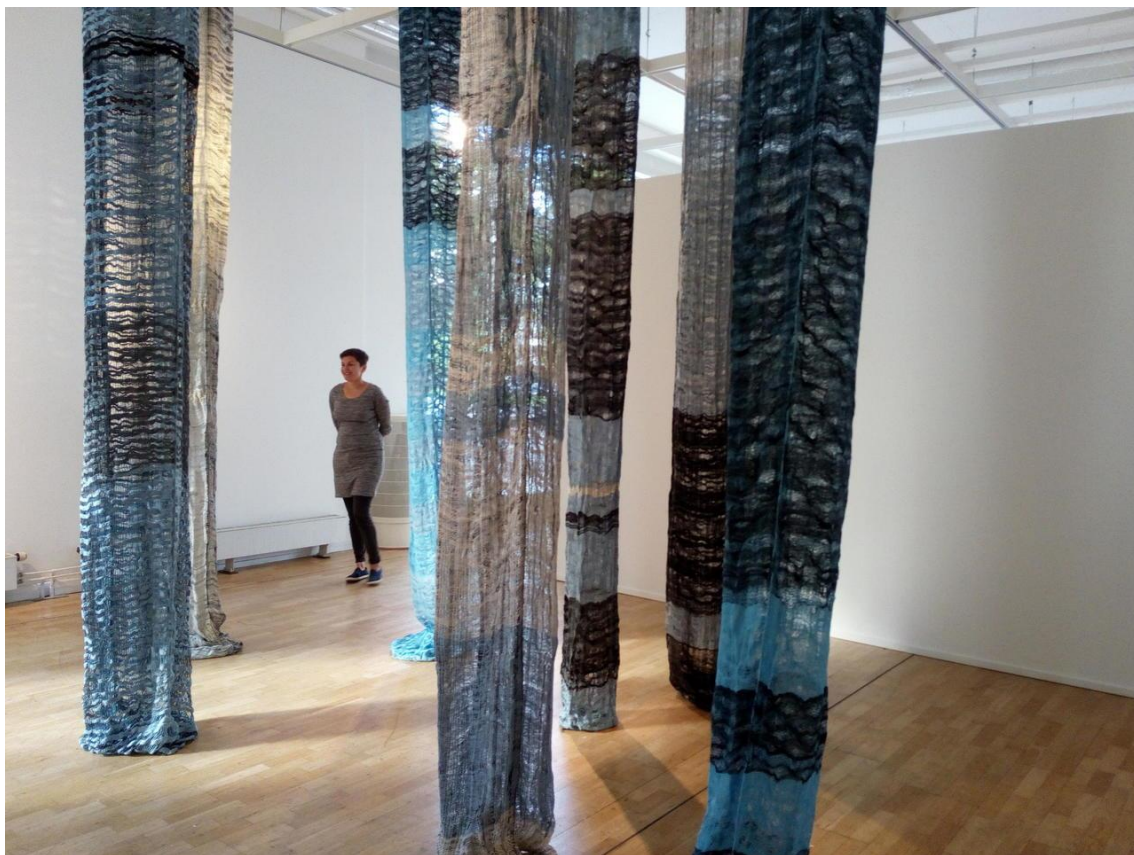
Kadi Pajupuu je estonská textilní výtvarnice, přednášející na Vysoké škole umění v Tartu a je vynálezkyňou nových technik tkaní. Vystavuje od roku 1987, zpočátku se věnovala tapiserii a později začala vyvíjet nové možnosti tkaní. Jedním z jejích přínosů je například technika RailReed, která umožňuje v průběhu tkaní měnit vzdálenost osnovních nití nebo technika tkaní MultiWeave, která vychází z techniky převzaté od Vikingů.¹³⁷

Marilyn Piirsalu je estonská grafička a spolupracovnice Kadi Pajupuu. Její zájem se opírá o techniku suché jehly.

---

¹³⁷ Kadi Pajupuu ja Marilyn Piirsalu näitus “Ratsurada”. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.sirp.ee/s3-pressitead/kadi-pajupuu-ja-marilyn-piirsalu-naitus-ratsurada/>

Sedm vodopádů: jelikož se mi nezdařilo nalézt více informací než jen fotografie, předpokládám z nich, že byly utkány za pomoci techniky, kterou začala používat Kadi Pajupuu a to konkrétně RailReed.

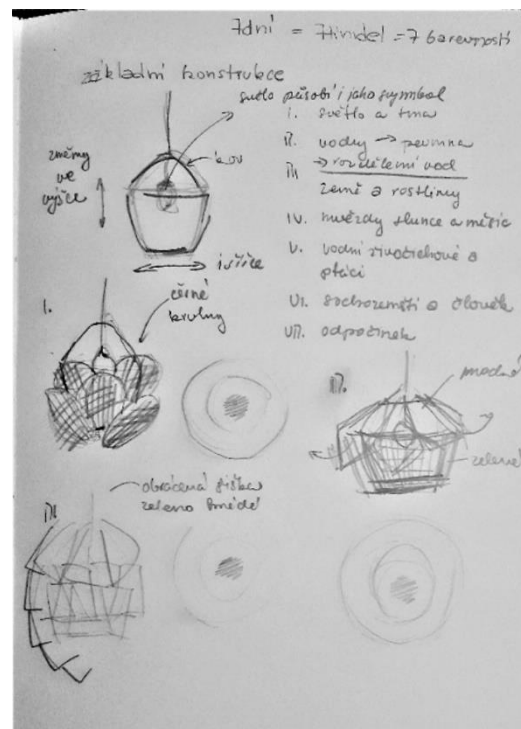

Obrázek 49 Sedm vodopádů

2.2. Vývoj práce

Práce byla započata myšlenkou na uzavření předchozích deseti let studia.

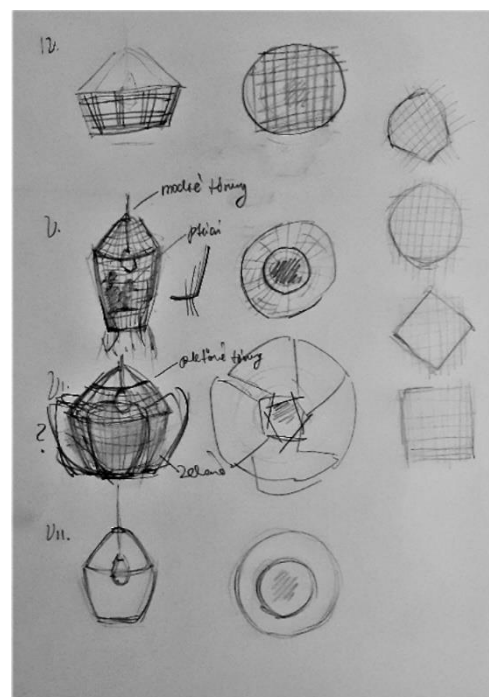
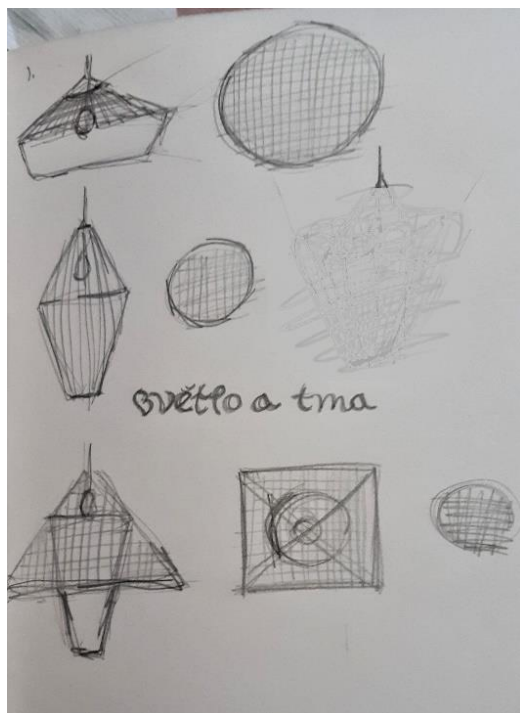
V objektu je propojeno mé studium na Střední škole umění a designu, stylu a módy v Brně. Z něj byla čerpána práce s textilem jako prostředkem sebevyjádření. Práce dále vychází z téměř tříletého studia na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. V této době jsem se seznámila s křesťanskou teologií a ta se stala důležitým prvkem pro čtení uměleckých děl. Díky ní jsem také našla mnoho podnětů pro tvorbu. Přirozeně však touto prací ukončuji studium na Pedagogické fakultě.

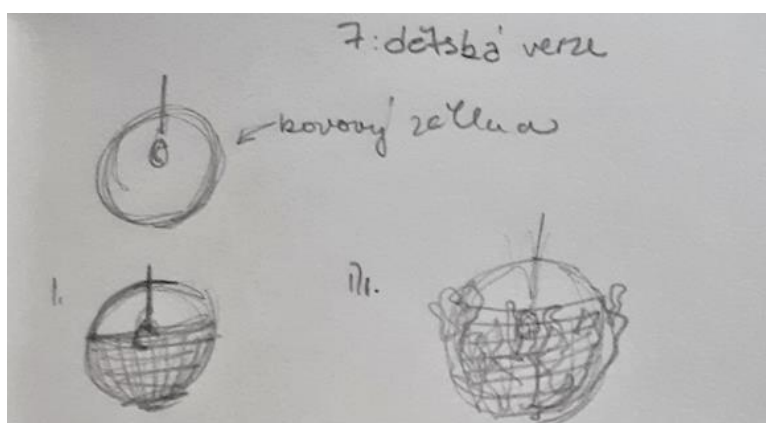
Obrázek 50 Návrh 1

Obrázek 51 Návrh 2

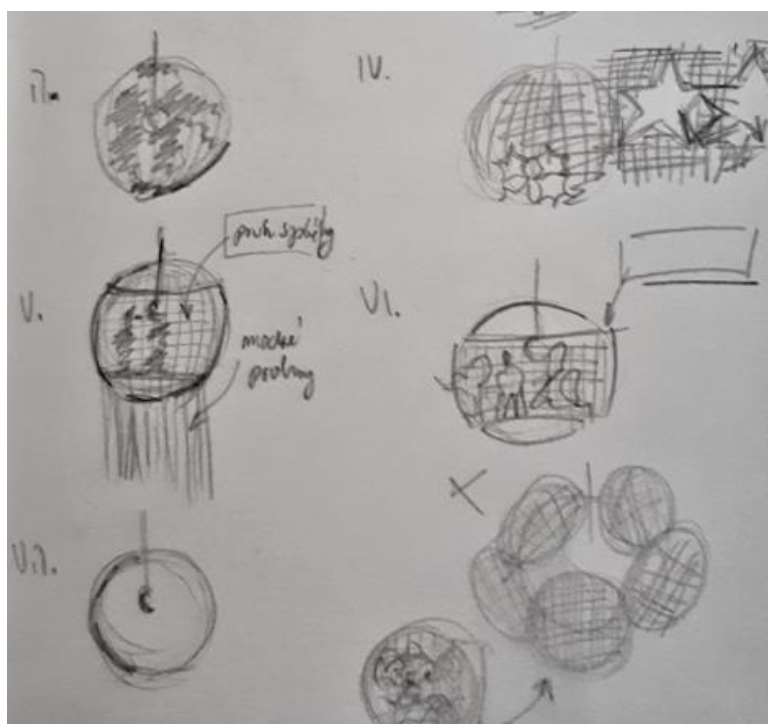
Obrázek 52 Návrh 3

Při přemýšlení o bakalářské práci mě hned první myšlenka vedla k textilu. Přestože jsem se po klauzurní práci, ve které jsem se věnovala tapiserii zařekla, že už nikdy nic podobného dělat nebudu, vedly mě všechny nápady právě k ní. A jsem ráda, že se tomu tak stalo, protože jsem díky této práci zjistila, jak podnětná práce s přízí může být. Mou první úvahou poté, co jsem se rozhodla pro téma stvoření světa, byly dvě série svítidel v různých velikostech a tvarech. První série měla být pro dospělé a druhá měla být věnována dětem. Každé ze svítidel mělo být věnováno jednomu dnu stvoření.

Obrázek 53 Návrh 4

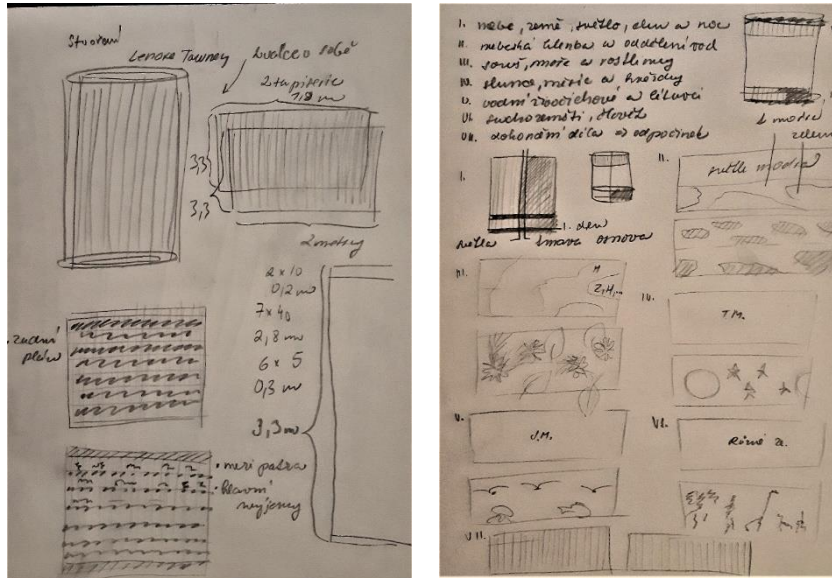

Obrázek 54 Návrh 5

Od tohoto záměru jsem nakonec upustila, ale rozhodla jsem se u zdroje světla zůstat a rozdělit objekt na tři části.

Obrázek 55 Návrh 6

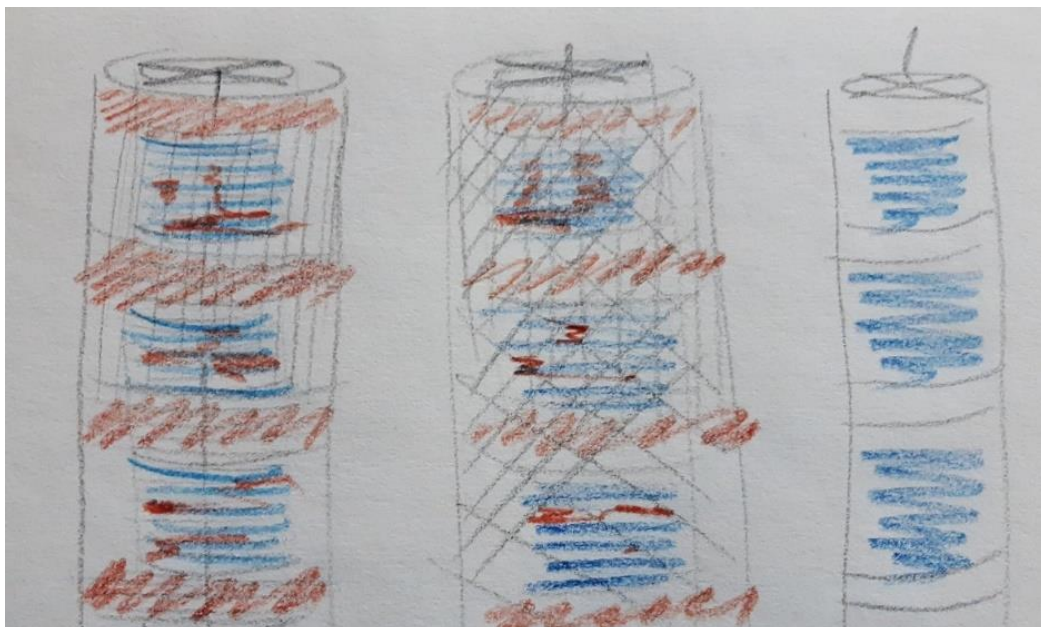
Obrázek 56 Návrh 7

První část, zdroj světla, se v průběhu práce v podstatě nijak neměnil. Pouze došlo k upřesnění toho, jak zdroj světla to objektu umístit.

Druhá, střední část měla tvořit a tvoří pozadí příběhů.

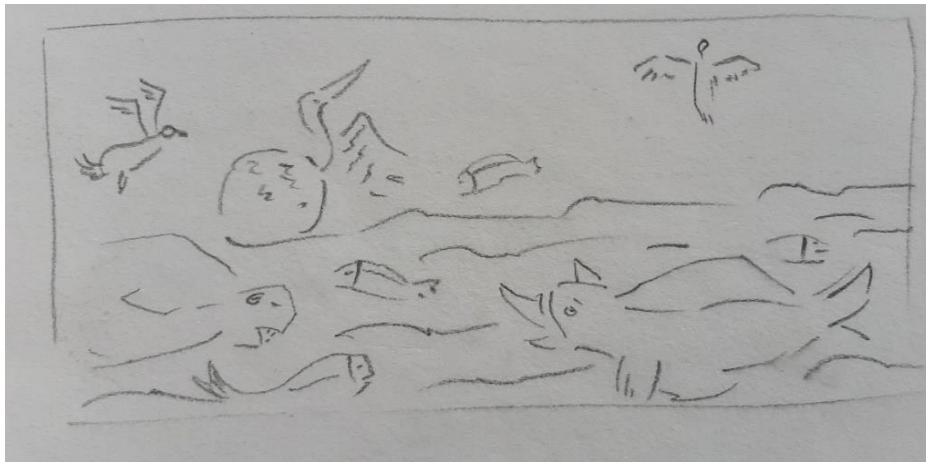
Třetí část se ve výsledku proměnila nejvíce. Původně mělo jít o druhou tapiserii. Měly na ní být postavy z příběhů a pásy mezi výjevy. V další úvaze mělo dojít k výměně tapiserie za pletivo.

Obrázek 57 Návrh

Obrázek 58 Návrh 9

Obrázek 59 Návrh 10

Obrázek 60 Návrh 11

Nakonec jsem se rozhodla pro spíše symbolickou rovinu této části. Konkrétní postavy a děje probíhají okolo objektu. Nejlépe tak dle mého názoru zachytí proměnlivost stvoření a to, že jediné, co zůstává stále, je pouze podstata stvoření.

Obrázek 61 Návrh 12

2.3. Popis práce

Sedm dní podle výtvarného pojetí:

1. den   nebe a země, světlo, den a noc

Barevné řešení je poměrně jednoduché. Stejným dílem jsou rozmístěny světlé i tmavé barvy. Nebyly použity pouze černá a bílá, došlo k využití i dalších barev a volnému prolínání tmavé a světlé části. V podstatě jde o rozpínání světla ve tmě.

2. den   nebeská klenba, oddělení vod

Výjev je rozdělen na dvě části. Ve spodní části je vyobrazeno rozdělení vod. To bylo vyjádřeno rozdělením na část zobrazující vodu v odstínech modré s prostorovým efektem a částí v hnědých a zelených tónech znamenající souš, také tato část je z části prostorová. Horní část je v odstínech modré a bílé a ztvárňuje oblohu. Tato část je kompletně hladká.

3. den   souš a moře, rostliny

Tento výjev je také rozdělen na dvě části. Tyto části však nejsou stejně velké. Spodní část zabírá asi pětinu výjevu a zobrazuje moře. Druhá část je věnována souši, především rostlinné části. Rostliny nejsou zobrazeny konkrétně, spíše jako pohled z dálky na krajinu.

Tato část je patrně z celého objektu nejbarevnější. Kromě zelených a hnědých tónů jsou použity i červené a žluté tóny.

4. den slunce, měsíc a hvězdy

Výjev je uprostřed objektu a zobrazuje stvoření nebeských těles. Po delší úvaze bylo rozhodnuto, že nepůjde o konkrétní tělesa, ale spíše o symboly a výklad je ponechán na oku diváka. V pásu je dvanáct objektů ne zcela určitého tvaru. Na pozadí výjevu byla použita řada tmavých barev od černé přes zelenou a řadu dalších. Tělesa byla vytvořena vynecháním potřebného prostoru při tkaní.

5. den vodní živočichové a létavci

Tento výjev je také tvořen dvěma částmi přibližně o stejné velikosti. Obě části jsou v odstínech modré, bílé a šedé. Konkrétní živočichové na výjevu nejsou, a to z důvodu rozdělení objektu na několik částí tak, jak již bylo uvedeno. Spodní výjev je na rozdíl od horního prostorový.

6. den suchozemští živočichové a člověk

Šestý den je dnem stvoření suchozemských živočichů a člověka. Ke konkrétnímu zobrazení živočichů ani člověka jsem nepřistoupila a stejně jako v předchozím výjevu jsem přistoupila k zobrazení pozadí dění. Na výjev byly použity odstíny zelené, hnědé a řady dalších barev. Několik horních centimetrů je věnováno čistě zeleným odstínům. Cílem bylo naznačit strom poznání.

7. den Bůh dokončil své dílo

Tento prostor je tvořen pouze dvěma pruhy, které v předchozích výjevech sloužily pouze k jejich orámování a sjednocení. V tomto výjevu je dominantní prázdná osnova. Ta znázorňuje den odpočinku.

Objekt má tvar válce. Je dvě stě dvacet centimetrů vysoký s obvodem osmdesát centimetrů. Válec je členěn na sedm dvacet pět centimetrů vysokých pruhů a na osm menších pruhů, měřících pět centimetrů. Válec je zavěšen na trámu. Uvnitř válce je umístěn světelný řetěz.

2.4. Postup práce

Prvním úkolem bylo sestavit dřevěný rám. K výrobě bylo použito borovicové dřevo ze sestřiny staré postele.

Posléze byly do rámu zatlučeny hřebíčky a natažena příze na osnovu. Na osnovní nitě jsem původně chtěla použít domácí příze, to však nebylo možné z důvodu snadné trhavosti těchto přízí. Nakonec jsem se rozhodla využít vlněnou přízi z tkalcovny Kubák.

Obrázek 62 Osnova

Jednotlivé osnovní nitě jsem navázala velmi blízko k sobě, abych eliminovala nutnost jednotlivé díly začínat a ukončovat uzlíky. Obava z toho, že může dojít k „rozjetí“ jednotlivých dílů, byla do jisté míry oprávněná, což se projevilo v situaci, kdy došlo k svazování do válce a příze na okrajích jednotlivých dílů se zvedly nebo naopak klesly. To se do jisté míry podařilo opravit urovnáváním vidličkou.

Dále jsem se pokusila o „zjednodušení“ práce a navázala jsem uzlíky na přízi. Měly sloužit k oddělování několika vodičích nití najednou. Tím jsem chtěla urychlit práci na objektu. To se naneštěstí nezdařilo. Vždy, když jsem zvedala liché příze, šlo vše dobře, ale při zvedání sudých přízí nedošlo k správnému zvednutí osnovy. Od tohoto pokusu jsem tedy byla nucena upustit. Také jsem se pokusila o výrobu technické pomůcky, dřevěného vodiče, kterým bych

osnovu mohla zvedat. S ohledem na hustotu osnovních nití to také nefungovalo. Z tohoto

důvodu jsem vzdala pokusy o urychlení práce a začala jsem pracovat s háčkem na háčkování.

Dále bylo nutné započít práci na spodním okraji objektu, na který jsem použila dvacet řad útkových nití rezné barvy. Původně jsem chtěla tapiserii tkát běžným způsobem, tedy

Obrázek 64 Uzlíky

Obrázek 63 Háček

tak, že příze projde z jedné strany tapiserie na druhou a pak se s tou samou přízí budu vracet zpět. Nakonec jsem vyhodnotila, že bude vhodnější, aby příze začínala a končila po stranách. Tento postup umožnil konečné svázání jednotlivých přízí při kompletování objektu do tvaru válce. Jinak byla tapiserie zhotovena klasickou plátňovou vazbou.

Po vyjasnění pracovního postupu následoval šestkrát opakovaný postup. Pět řad reznou přízí následovaných prostorem pro výjev a zakončených pěti dalšími reznými řadami. Teprve poslední výjev byl něčím jiný - a to tím, že jsem použila pouze orámování výjevu.

Výjevy jsem tkala za pomoci háčku a prostorovost jsem objektu dodávala volným umístěním příze a zatlačováním druhou stranou háčku a jemným tlakem a údery.

Horní stranu objektu jsem opět zakončila dvaceti řadami rezných přízí.

Obrázek 65 Den první

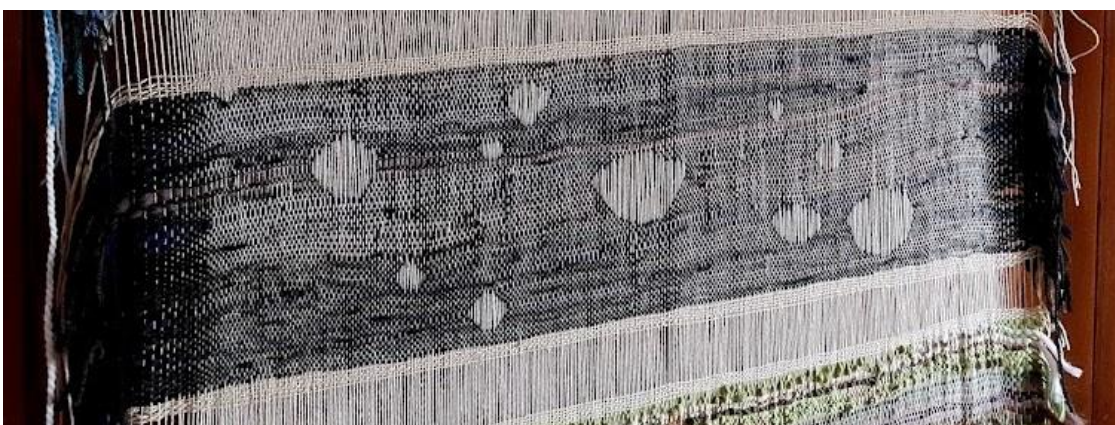
Obrázek 67 Druhý den

Obrázek 68 Třetí den

Obrázek 66 Čtvrtý den rub

Obrázek 67 Čtvrtý den líc

Obrázek 68 Pátý den

Obrázek 69 Závěr

Obrázek 73 Sundávání z rámu

Obrázek 74 Uvazování

Po dokončení tkaní motivu následovalo sejmutí z rámu a svázání osnovních nití do dvojic. Dále bylo nutné svázat útkové příze, aby došlo k natvarování do požadovaného tvaru válce.

Obrázek 70 Svázání

Obrázek 71 Zavěšení

Horní a dolní kruh jsem přivázala osnovními nitěmi a následně jsem jej jemně přišila, aby došlo k jejich zakrytí. Potom jsem objekt zavěsila a domnívala jsem se, že tímto bude docíleno požadovaného tvaru. K tomu však nedošlo, materiál se vlnil. Pokusila jsem se

tvár „opravit“ napařením. Po napaření se tvar zlepšil, ale stále ještě ne dostatečně. Proto bylo rozhodnuto o doplnění dalších kruhů. Tyto kruhy jsem opatrně provlékla na místo a připevnila jsem je na třech místech reznou nití.

Následovaly dokončovací úpravy, a to jak za pomoci napařování, tak za pomoci háčku a jehly s nití. Úpravy byly již dokončovány na zavěšeném objektu, abych mohla kontrolovat výsledný efekt.

Posledním krokem bylo zavěšení světla.

Obrázek 72 Objekt v prostoru

Obrázek 73 Objekt v prostoru

Obrázek 74 Objekt v prostoru

Obrázek 75 Návrh den první

Obrázek 76 Den první

Obrázek 82 Návrh den druhý

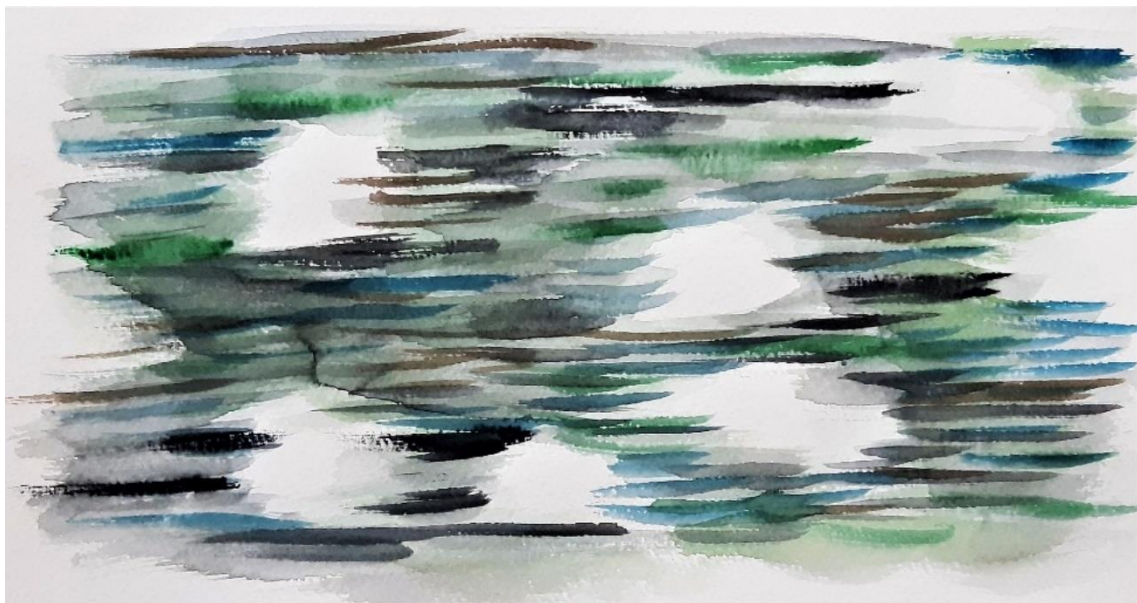
Obrázek 83 Den druhý

Obrázek 77 Návrh den třetí

Obrázek 78 Den třetí

Obrázek 79 Návrh den čtvrtý

Obrázek 80 Den čtvrtý

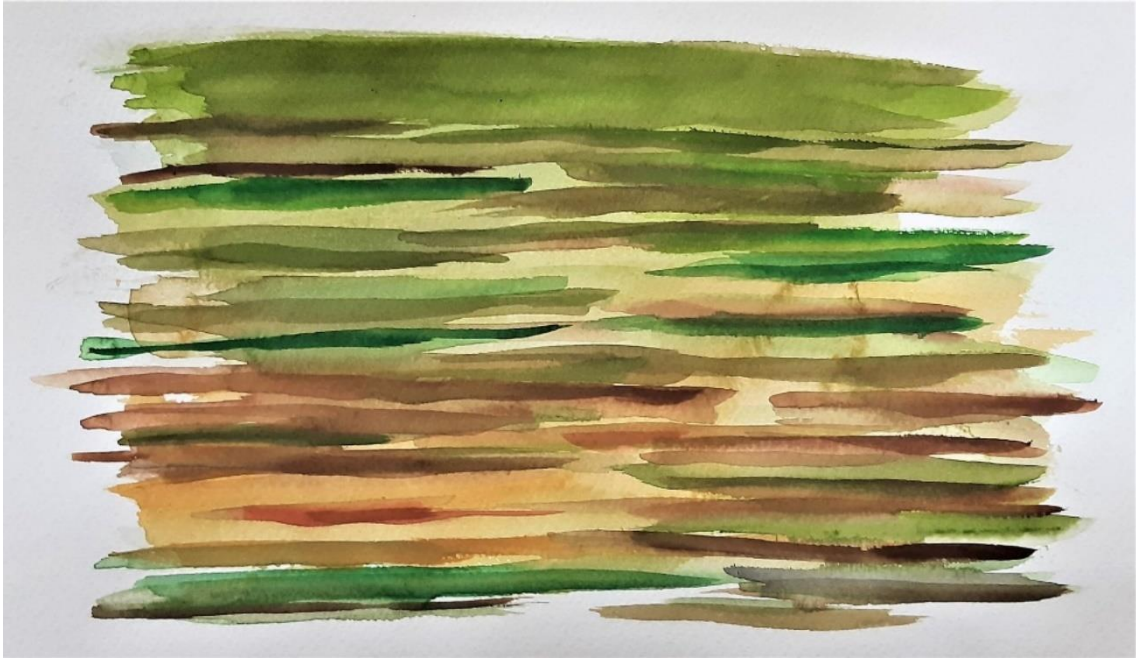

Obrázek 81 Návrh den pátý

Obrázek 82 Den pátý

Obrázek 83 Návrh den šestý

Obrázek 84 Den šestý

Obrázek 85 Objekt v prostoru

Obrázek 86 Objekt v prostoru

Obrázek 87 Objekt v prostoru

2.4.1. Ikonografické pojetí

Světlo

Pokud jde o světlo, jeho ikonografie je snad po staletí poměrně jasná. Obzvláště pokud jej vložíme do křesťanského kontextu. Světlo tedy i v tomto objektu symbolizuje božskou podstatu.

Světlo je snad nejrozšířenějším a nejstarším symbolem v liturgii. Hořící svíce, pochodně a další užívali při svých bohoslužbách již první křesťané. Zprvopočátku bylo užíváno světla z čistě praktických důvodů. Teprve po nějakém čase začalo dostávat symbolický význam.¹³⁸

Ve Starém zákoně je světlo symbolem živého Boha a slouží jako prostředek jeho zjevování, například hořící keř nebo ohnivý sloup. V Novém zákoně je Bůh nazýván světlem. Bůh je jediný nesmrtelný a přebývá v nepřístupném světle. Světlo je však také symbolem Ježíše Krista, který je světlo světa.¹³⁹

Vlna

Vlna je velmi příjemný a hřejivý materiál. Má své výhody i nevýhody. Dle mého názoru krásně a hmotně symbolizuje křesťanství, ale nejen to, vlastně jakoukoli víru.

Vlna je materiál, který hřeje, což je velmi příjemné, když je dotyčnému zima, ale mění se v nevýhodné, pokud je toho tepla mnoho. Také má onu šťastně nešťastnou vlastnost a to tu, že lidově řečeno kouše. To vše může ztělesňovat náboženství. Pokud je člověk v situaci, že je mu úzko nebo zima, náboženství dává pocit jistoty, tedy svým způsobem tepla, mění se to v situaci, kdy je dotyčnému dobře. V této situaci se může víra proměnit v přítěž, nemožnost nalézt odpovědi na základní otázky se může stát onou kousavou a příliš teplou vlnou.

Hvězda jako nebeské těleso

Hvězda, planety či jiná nebeská tělesa. Ve výjevu pojednávajícím o stvoření nebeských těles jsem zobrazila dvanáct blíže neurčených objektů. Dvanácti jsem chtěla poukázat na ikonografii vztahující se k panně Marii. Panna Marie je sice zmiňována až

---

¹³⁸ KAREŠ, Martin. Proměny světla a skla v sakrálním prostoru. Brno., 2008.

¹³⁹ Tamtéž.

v Novém zákoně, ale všichni jsme si vědomi její paralely k Evě, jejíž stvoření je vrcholem těchto sedmi dnů.

Závěr

Práce měla za cíl vytvořit tapiserii s tématem stvoření světa. Teoretická část byla tedy jejím textovým doprovodem.

Práce byla rozdělena do dvou hlavních kapitol. Kapitulu teoretickou a kapitolu praktickou, ve které byl prezentován vývoj a dokumentace tapiserie, jež je hlavním výsledkem této práce.

Teoretická část byla rozdělena do tří kapitol, které objasnily a shrnuly veškerou potřebnou teorii k uchopení tohoto tématu. První kapitola byla věnována objasnění stvoření světa z Biblického pohledu. Druhá kapitola se stala úvodem do vývoje zobrazování stvoření světa v dějinách umění se samostatnou kapitolou věnovanou tapiserii z Girony, která je jedinou tapiserií věnující se dotyčného tématu. Poslední, tj. třetí kapitola, je věnována současným tvůrcům věnujícím se tapiserii a výtvarníkům a designérům kteří využívají tkaní ve své práci.

Praktická část se věnovala vývoji práce s ukázkami skic a shrnutím myšlenkového vývoje, dále popisovala postup práce a skončila její fotografickou dokumentací.

Seznam obrázků

- Obrázek 1 Klenba sixtinské kaple 13
Klenba sixtinské kaple. Lidovky [online]. <https://www.lidovky.cz/> [cit. 2022-10-04].
Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/digitalni-zvecneni-sixtinske-kaple-vice-nez-ctvrt-milionu-snimku-del-nejen-michelangela.A170228_121547_In-zajimavosti_ele
- Obrázek 2 Stvoření a vyhnání z ráje..... 15
Stvoření a vyhnání z ráje. artmuseum [online]. <http://www.artmuseum.cz/> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=2748
- Obrázek 3 Zahrada pozemských rozkoší..... 16
zahrada pozemských rozkoší. romanpasek [online]. <https://romanpasek.blogspot.com/> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <http://romanpasek.blogspot.com/2013/12/rozbor-dilahieronymus-bosch-zahrada.html>
- Obrázek 4 Stvoření světa..... 18
stvoření světa. Wikimedia Commons [online].
https://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Raffaello_Sanzio_-_Dome_of_the_Chigi_Chapel_-_WGA18820.jpg
- Obrázek 5 Jižní kupole v západním naertexu 19
jižní kupole v západním naertexu. Crash Course [online].
<https://crashmacduff.wordpress.com/> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://crashmacduff.wordpress.com/2013/10/19/sacred-sunday-mosaics-in-the-basilica-di-san-marco-venice-italy-11th-13th-centuries-part-2/>
- Obrázek 6 Stvoření Evy a seznámení Evy s Adamem 20
stvoření Evy a seznámení Evy s Adamem. web gallery of art [online].
<https://www.wga.hu/index.html> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
https://www.wga.hu/html_m/zgothic/mosaics/5monreal/4nave_w.html
- Obrázek 7 Klenutý strop katedrály svatého Pavla..... 21
klenutý strop katedrály svatého Pavla. christian today [online].
<https://www.christiantoday.com/> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://www.christiantoday.com/article/st.pauls.cathedral.images.support.darwins.theory.of.evolution/81042.htm>
- Obrázek 8 Stvoření člověka..... 22
stvoření člověka. web gallery of art [online]. <https://www.wga.hu/index.html> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.wga.hu/frames-e.html?html/w/wiligelm/modena3.html>
- Obrázek 9 Genesis 22
genesis. google [online]. <https://www.google.com/?&bih=784&biw=960&hl=cs> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
https://www.google.com/search?q=Jacopo+della+Quercia+genesis&tbm=isch&ved=2ahUKEwjfu7X64pv3AhXPqaQKHeLoA1QQ2-cCegQIABAA&oiq=Jacopo+della+Quercia+genesis&gs_lcp=CgNpbWcQDFChE1jxH

mCzMmgAcAB4AIABSYgBygGSAQEzmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE
&scilient=img&ei=lmJcYt8Yz9OSBeLRj6AF&bih=784&biw=960#imgrc=5_V65aAd7
KLQrM

- Obrázek 10 Stvoření světa..... 23
stvoření světa. web gallery of art [online]. <https://www.wga.hu/index.html> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2014/01/24/arts/design/antonio-canova-the-seven-last-works-debuts-at-the-met.html>
- Obrázek 11 Stvoření Adama..... 23
stvoření Adama. the new yourk times [online]. <https://www.nytimes.com/> [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://victorianweb.org/sculpture/italy/canova1.html>
- Obrázek 12 Admontská obří bible..... 24
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Fol. 3v (Genesis). In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 63. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 13 Dějepisná bible Everta van Soudenbalcha 25
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Kodex 2771, fol.10r (Genesis). In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 195. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 14 Eberlerova bible 26
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Detail z Cod. 2769, fol. 1r (Genesis, Prolog). In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 112. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 15 Kremská bible 27
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Detail z Cod.1171, fol. 9r (Genesis). In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 159. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 16 Kristův rodokmen 28
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Zlomek 1. In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 81. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 17 Pařížská kapesní bible..... 29
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Fol. 1v. In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 55. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 18 Václavova bible..... 30
FINGERNAGEL, GASTGEBER. Cod. 2759, fol. 2v (Genesis). In. FINGERNAGEL, GASTGEBER. *Nejkrásnější bible středověku*. Praha, Slovart, 2009, s. 81. ISBN 978-80-7391-316-8.
- Obrázek 19 Stvoření světa – Girona..... 32
Stvoření světa – Girona. catedral de girona [online]. <https://www.catedraldegirona.cat/> [cit. 2022-10-04]. <https://www.catedraldegirona.cat/es/tapis-de-la-creacio/>
- Obrázek 20 Stvoření světa – Girona – nákres 32

BAERT, Barbara. "New Observations on the Genesis of Girona (1050-1100). The Iconography of the Legend of the True Cross." *Gesta*, vol. 38, no. 2, 1999, pp. 117, <https://doi.org/10.2307/767184>. Accessed 9 Apr. 2022.

Obrázek 21 Žijeme spolu.....	34
slovo první. moravská gobelínová manufaktura [online]. http://gobelin.cz/ [cit. 2022-10-04]. http://gobelin.cz/cs/tapiserie/	
Obrázek 22 Slovo první: o hloubce	34
slovo první. moravská gobelínová manufaktura [online]. http://gobelin.cz/ [cit. 2022-10-04]. http://gobelin.cz/cs/tapiserie/	
Obrázek 23 Žena nesoucí ovoce – při práci	35
žena nesoucí ovoce. ateliér tapisérií [online]. http://atelierytapiserii.cz/ [cit. 2022-10-04]. http://atelierytapiserii.cz/restaurovani/historicka-tapiserie-zena-nesouci-ovoce/	
Obrázek 24 Žena nesoucí ovoce	35
žena nesoucí ovoce. ateliér tapisérií [online]. http://atelierytapiserii.cz/ [cit. 2022-10-04]. http://atelierytapiserii.cz/restaurovani/historicka-tapiserie-zena-nesouci-ovoce/	
Obrázek 25 Tkalcovna Kubák	35
tkalcovna kubák. tkalcovna kubák [online]. https://tkalcovna.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://tkalcovna.cz/	
Obrázek 26 WNOOZOW	36
wnoozow.wnoozow [online]. https://www.wnoozow.shop/ [cit. 2022-10-04]. https://www.wnoozow.shop/	
Obrázek 27 Mapa.....	37
mapa. durch duo [online]. https://www.durchduo.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://www.durchduo.cz/produkt/mapa/	
Obrázek 28 Interiér.....	37
interiér. durch duo [online]. https://www.durchduo.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://www.durchduo.cz/	
Obrázek 29 Prameniště	38
prameniště. geometr [online]. https://www.studio-geometr.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://www.studio-geometr.cz/produkty/69	
Obrázek 30 Tapestry no. 1.....	38
tapestry no. 1. geometr [online]. https://www.studio-geometr.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://www.studio-geometr.cz/produkty/69	
Obrázek 31 Koberec pro kavárnu v Akademii Libchavy	39
koberec pro kavárnu libchavy. forbes [online]. https://forbes.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru/	
Obrázek 32 Výloha pro Hermés	40
výloha pro hermés. forbes [online]. https://forbes.cz/ [cit. 2022-10-04]. https://forbes.cz/chlupati-jednorozci-i-vylohy-pro-hermes-seznamte-se-s-designerkami-stepankova-kladsova/	

Obrázek 33 Hlučná anka.....	41
hlučná anka. masopust [online]. https://www.masopust.store/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.masopust.store/hlu%C4%8Dn%C3%A1-anka-1	
Obrázek 34 Stropní roseta velká.....	41
stropní roseta velká. masopust [online]. https://www.masopust.store/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.masopust.store/stropan%C3%AD-roseta-velk%C3%A1	
Obrázek 35 Z hlubin	41
z hlubin. abart [online]. https://www.eva-brodska.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.eva-brodska.cz/galerie/#&gid=1&pid=2	
Obrázek 36 Lesy	42
Lesy. abart [online]. https://cs.isabart.org/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://cs.isabart.org/person/2952	
Obrázek 37 Tapiserie.....	43
tapiserie.. paličkování [online]. https://www.palickovani.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/detail.php?aa=krajkarky&pol=23_0#	
Obrázek 38 Paličkováná krajka	43
paličkováná krajka.paličkování [online]. https://www.palickovani.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/detail.php?aa=krajkarky&pol=23_0#	
Obrázek 39 Setkání země s oblohou 2.....	44
Setkání země s oblohou 2.abart [online]. https://cs.isabart.org/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://cs.isabart.org/person/1208	
Obrázek 40 Zpráva	45
zpráva.kolková [online]. http://www.kolkova.eu/index.htm [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.kolkova.eu/gobeliny.htm	
Obrázek 41 Ad Infinitum I.0	45
Ad Infinitum I.0.kolková [online]. http://www.kolkova.eu/index.htm [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.kolkova.eu/gobeliny.htm	
Obrázek 42 1.....	46
1.tapiserie [online]. http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html	
Obrázek 43 2.....	46
2.tapiserie [online]. http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html	
Obrázek 44 OSKAR_EMBROIDERY	47
OSKAR_EMBROIDERY..umprum [online]. https://www.umprum.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.umprum.cz/web/cs/lide/sara-matysova-6032	
Obrázek 45 CYLINDRES MADE BY RECYCLED GLASS BEADS	47
CYLINDRES MADE BY RECYCLED GLASS BEADS. umprum [online]. https://www.umprum.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.umprum.cz/web/cs/lide/sara-matysova-6032	

Obrázek 46 Textilní objekt 1	48
textilní objekt. fakulta umění a designu univerzity jana evangelisty purkyně v ústí nad labem [online]. https://fud.ujep.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/	
Obrázek 47 Textilní objekt 2	49
textilní objekt. fakulta umění a designu univerzity jana evangelisty purkyně v ústí nad labem [online]. https://fud.ujep.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/	
Obrázek 48 Textilní objekt 3	49
textilní objekt. fakulta umění a designu univerzity jana evangelisty purkyně v ústí nad labem [online]. https://fud.ujep.cz/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/	
Obrázek 49 Sedm vodopádů.....	50
sedm vodopádů.kadipuu [online]. https://www.kadipuu.ee/ [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.kadipuu.ee/exhibitions/threadways	
Obrázek 50 Návrh 1.....	51
archiv autorky	
Obrázek 51 Návrh 2.....	51
archiv autorky	
Obrázek 52 Návrh 3.....	51
archiv autorky	
Obrázek 53 Návrh 4.....	52
archiv autorky	
Obrázek 54 Návrh 5.....	52
archiv autorky	
Obrázek 55 Návrh 6.....	53
archiv autorky	
Obrázek 56 Návrh 7.....	53
archiv autorky	
Obrázek 57 Návrh 8.....	53
archiv autorky	
Obrázek 58 Návrh 9.....	54
archiv autorky	
Obrázek 59 Návrh 10.....	54
archiv autorky	
Obrázek 60 Návrh 11.....	54
archiv autorky	
Obrázek 61 Návrh 12.....	55
archiv autorky	

Obrázek 62 Osnova	57
archiv autorky	
Obrázek 63 Háček	58
archiv autorky	
Obrázek 64 Uzlíky.....	58
archiv autorky	
Obrázek 66 Den první.....	59
archiv autorky	
Obrázek 67 Čtvrtý den.....	60
archiv autorky	
Obrázek 68 Třetí den	60
archiv autorky	
Obrázek 69 Pátý den rub	61
archiv autorky	
Obrázek 70 Pátý den líc.....	61
archiv autorky	
Obrázek 71 Šestý den	61
archiv autorky	
Obrázek 72 Závěr	62
archiv autorky	
Obrázek 73 Uvazování	63
archiv autorky	
Obrázek 74 Sundávání z rámu.....	63
archiv autorky	
Obrázek 75 Svázání.....	64
archiv autorky	
Obrázek 76 Zavěšení	65
archiv autorky	
Obrázek 77 Objekt v prostoru	66
archiv autorky	
Obrázek 78 Objekt v prostoru	67
archiv autorky	
Obrázek 79 Objekt v prostoru	68
archiv autorky	
Obrázek 80 Návrh den první	69
archiv autorky	
Obrázek 81 Den první.....	69

archiv autorky	
Obrázek 82 Návrh den druhý.....	70
archiv autorky	
Obrázek 83 Den druhý.....	70
archiv autorky	
Obrázek 84 Návrh den třetí	71
archiv autorky	
Obrázek 85 Den třetí.....	71
archiv autorky	
Obrázek 86 Návrh den čtvrtý.....	72
archiv autorky	
Obrázek 87 Den čtvrtý.....	72
archiv autorky	
Obrázek 88 Návrh den pátý	73
archiv autorky	
Obrázek 89 Den pátý	73
archiv autorky	
Obrázek 90 Návrh den šestý	74
archiv autorky	
Obrázek 91 Den šestý	74
archiv autorky	
Obrázek 92 Objekt v prostoru	75
archiv autorky	
Obrázek 93 Objekt v prostoru	76
archiv autorky	
Obrázek 94 Objekt v prostoru	77
archiv autorky	

Literatura

Knihy

1. Bible: Písmo svaté Starého a Nového Zákona: včetně deuterokanonických knih: český ekumenický překlad. Praha: Česká biblická společnost, 1993. ISBN 80-900881-7-1.
2. BIČ, Miloš. *Výklady ke starému zákonu I.* Praha: Kalich, 1991. ISBN 80-7017-408-0.
3. DILLARD, Raymond B.. *Úvod do starého zákona.* 1. vyd. Příbram: Návrat domů, 2011. ISBN 978-80-7255-244-3.
4. FAJMON, J.: *Ruční tkaní.* Praha, MKČSR, 1990. ISBN 80-85019-72-8.
5. FINGERNAGEL, GASTGEBER: *Nejkrásnější bible středověku.* Praha, Slovart, 2009. ISBN 978-80-7391-316-8.
6. GREBE, Anja. *Vatikán.* Praha: Slovart, 2014. ISBN 978-80-7391-864-4
7. KAREŠ, Martin. *Proměny světla a skla v sakrálním prostoru.* Brno., 2008.
8. KUBÁK, Zdeněk. *Domácí tkaní.* Strmilov: Tradiční řemesla, 2004.
9. KYBAL, Antonín. *Kapitoly o textilním umění.* Praha: Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1958.
10. KYBALOVÁ, L.: *Československá gobelínová tvorba.* Praha, NČVU, 1963.
11. KYBALOVÁ, Ludmila. *Tapiserie umění a řemeslo.* Brno: Dům umění, 1985.
12. LEEMING, D. A. *Creation Myths Of The World: An Encyclopedia.* 2.vyd. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2010. ISBN 978-1-59884-174-9.
13. LINHART, Jiří. *Slovník cizích slov pro nové století.* Český Těšín: Dialog, 2007. ISBN 80-7382-006-4.
14. MACARTHUR, John. *Starý zákon verš po verši.* 1. vyd. Kroměříž: Občanské sdružení Didasko, 2015, ISBN 978-80-87587-17-1.
15. MACDONALD, William. *Biblický komentář ke starému zákonu.* 1. vyd. Brno: ALEF Křesťanské sbory s.r.o., 2017, ISBN 978-80-906732-0-5.
16. NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník.* A-P. Praha: Kalich, 1992. ISBN 80-7017-528-1.
17. PROŠKOVÁ, Iva. *Tkání na rámu.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2274-0.
18. RAHNER, Karl. *Teologický slovník.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. ISBN 978-80-7021-934-8.

19. ROYT, Jan. *Slovník biblické ikonografie*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-0963-0.
20. STAŇKOVÁ, Jitka a Ludvík BARAN. *Tradiční textilní techniky*. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2035-7.
21. WOLFOVÁ, ARSENJEVOVÁ: *Tkaní*. Praha, Computer Press, 2005. ISBN 80-251-0301-3.

Internetové zdroje a weby

1. Aleinikava, Samareva i Olšáková. Oceňování designéři otevřeli na Letné nový obchod [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/relax/design/>
2. Antonio Canova: The Seven Last Works. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/press/exhibitions/2014/antonio-canova>
3. Ateliéry Tapisérií s.r.o. Současnost a historie. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <http://atelierytapiserii.cz/o-nas/soucasnost-a-historie/>
4. BAERT, Barbara. "New Observations on the Genesis of Girona (1050-1100). *The Iconography of the Legend of the True Cross*." *Gesta*, vol. 38, no. 2, 1999, pp. 115-27, <https://doi.org/10.2307/767184>. Accessed 9 Apr. 2022.
5. Brigita Vyhnalová Krumphanzlová. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.brigita-k.cz/tapiserie.html>
6. CYLINDRES MADE BY RECYCLED GLASS BEADS. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.umprum.cz/web/cs/lide/sara-matysova-6032>
7. DurchDuo. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.durchduo.cz/>
8. Eva Brodská/Potichu [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/eva-brodska-potichu-0/>
9. Filoména Krotká [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/>
10. Gobelínka v Jindřichově Hradci [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <http://www.cesky.radio.cz/gobelinka-v-jindrichove-hradci-8039544>
11. hlučná anka. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.masopust.store/hlu%C4%8Dn%C3%A1-anka-1>
12. Jan Timotej Strýček. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.osobnostivalaska.cz/osobnost/jan-timotej-strycek/>
13. JENNY HLADÍKOVÁ [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/hladikova-jenny->

14. JITKA ŠTENCLOVÁ. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.umeleckabeseda.cz/stenclova-jitka->
15. Kadi Pajupuu ja Marilyn Piirsalu näitus “Ratsurada”. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.sirp.ee/s3-pressiteated/kadi-pajupuu-ja-marilyn-piirsalu-naitus-ratsurada/>
16. Kaplanová Linda [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.be-socks.com/kaplanova-linda/> textil
17. Klenba sixtinské kaple. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/digitalni-zvecneni-sixtinske-kaple-vice-nez-ctvrt-milionu-snimku-del-nejen-michelangela.A170228_121547_in-zajimavosti_ele
18. koberec pro kavárnu libchavy. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru>
19. Lektorky. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.wnoozow.shop/lektorky/>
20. Lesy. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://cs.isabart.org/person/2952>
21. Ludmila Kolková. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.kolkova.eu/autorka.htm>
22. Masopust. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/hodiny-precizni-prace-anna-stepankova-propadla-kouzlu-kobercu-a-predstavuje-projekt-masopust>
23. Masopust. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.masopust.store/home>
24. Met museum. The Creation of the World and the Expulsion from Paradise. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/458971>
25. Monreale Cathedral, Sicily - magnificent mosaics in medieval cathedral in Sicily. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.italythisway.com/places/monreale-cathedral.php>
26. Moravská gobelínová manufaktura - O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <http://www.gobelin.cz/cs/>
27. Návrat zapomenutého řemesla. Pořídte si tapiserii od českých designérů. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/navrat-zapomenuteho-remesla-poridte-si-tapiserii-od-ceskych-designeru/>

28. Ondřej Trnka a Klára Spišková ve Studiu PRÁM [online]. [cit. 2022-03-30].
Dostupné z: <https://origoo.cz/cs/magazine/ondrej-trnka-a-klara-spiskova-ve-studiu-pram>
29. OSKAR_EMBROIDERY. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://www.umprum.cz/web/cs/lide/sara-matysova-6032>
30. Paličkovaná krajka [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
https://www.palickovani.cz/detail.php?aa=krajkarky&pol=23_0#
31. Poznali se na večírku, nyní patří mezi zářivé naděje českého designu. Značka IHOR sází na udržitelnost a spolupráce s kolegy [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z:
<https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/poznali-se-na-vecirku-nyni-patri-mez-zarive-nadeje-ceskeho-designu-znacka-ihor-sazi-na-udrzitelnost-a-spoluprace-s-kolegy>
32. Prameniště. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.studio-geometr.cz/produkty/69>
33. RENATA ROZSÍVALOVÁ. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z:
<https://www.umeleckabeseda.cz/rozsivalova-renata->
34. Sacred Sunday: Mosaics in the Basilica di San Marco, Venice, Italy (11th-13th centuries) Part 2. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z:
<https://crashmacduff.wordpress.com/2013/10/19/sacred-sunday-mosaics-in-the-basilica-di-san-marco-venice-italy-11th-13th-centuries-part-2/>
35. sedm vodopádů. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://www.kadipuu.ee/exhibitions/threadways>
36. Setkání země s oblohou 2 [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://cs.isabart.org/person/1208>
37. slovo první [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <http://gobelin.cz/cs/tapiserie/>
38. Soustředíme se na to, jak zpracovat odpadové materiály z textilního průmyslu, říkají designérky. [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z:
https://www.lidovky.cz/relax/design/soustredime-se-na-to-jak-zpracovat-odpadove-materialy-z-textilniho-prumyslu-rikaji-designerky_A2000217_134842_Inbydleni_ape
39. St. Mark's Basilica. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.venice-museum.com/st-marks-basilica.php>
40. stropní rozeta velká. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<https://www.masopust.store/stropan%C3%AD-roseta-velk%C3%A1>

41. Studio Geometr - O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.studio-geometr.cz/geometr-textil>
42. Stvoření a vyhnání z ráje. [online]. / [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=2748
43. Stvoření světa – Girona. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.catedraldegirona.cat/es/tapis-de-la-creacio/>
44. stvoření světa. [online [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Raffaello_Sanzio_Dome_of_the_Chigi_Chapel_-_WGA18820.jpg
45. Štěpánková & Kladošová. Designérky, které se specializují na luxus a výlohy [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/chlupati-jednorozci-i-vylohy-pro-hermes-seznamte-se-s-designerkami-stepankova-kladosova/>
46. tapestry no. 1. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.studio-geometr.cz/produkty/69>
47. tapiserie [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/detail.php?aa=krajkarky&pol=23_0#
48. textilní objekt. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://fud.ujep.cz/portfolio/filomena-krotka-ls2021/>
49. The Garden of Earthly Delights. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.museodelprado.es/en/the-collection/art-work/the-garden-of-earthly-delights-triptych/02388242-6d6a-4e9e-a992-e1311eab3609>
50. Tkalcovna - O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://tkalcovna.cz/content/4-o-nas>
51. Tkalcovna - O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://tkalcovna.cz/content/4-o-nas>
52. tkalcovna kubák. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://tkalcovna.cz/>
53. výloha pro hermés. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://forbes.cz/chlupati-jednorozci-i-vylohy-pro-hermes-seznamte-se-s-designerkami-stepankova-kladosova/>
54. WILIGELMO. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: https://www.wga.hu/html_m/w/wiligelm/modena3.html
55. WNOOZOW - O nás. [online]. [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.wnoozow.shop/o-nas/>
56. z hlubin. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z: <https://www.eva-brodska.cz/galerie/#&gid=1&pid=2>

57. zahrada pozemských rozkoší. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<http://romanpasek.blogspot.com/2013/12/rozbor-dila-hieronymus-bosch-zahrada.html>
58. Zakladatelé. [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z:
<http://www.ihor.cz/studio/#Zakladatele>
59. žena nesoucí ovoce. [online]. [cit. 2022-10-04]. Dostupné z:
<http://atelierytapiserii.cz/restaurovani/historicka-tapiserie-zena-nesouci-ovoce/>

Diplomové práce

1. CERHA, Michal. *Stvoření světa ve starověkých náboženstvích*. Plzeň., 2016.
2. HALBRŠTÁTOVÁ, Marika. *Světlo světa*. Olomouc., 2020.
3. HOFEROVÁ, Jana. *Technologický vývoj mozaikářského řemesla*. Praha., 2012.
4. KAREŠ, Martin. *Proměny světla a skla v sakrálním prostoru*. Brno., 2008.
5. KOPČOVÁ, Anna. *Výklad mýtu o stvoření světa z knihy Genesis – komparace pohledu ateistických evolucionistů, kreacionistů a věřících evolucionistů*. Plzeň., 2021.
6. MATYÁŠEK, Aleš. *Křesťanská antropologie*. Olomouc., 2019.